

ŠTEVILKA 3 / MAJ - JUNIJ 2015

metalurg

REVIVA SKUPINE IMPOL

SLOVENIJA 5.0
INDUSTRIJA
JE POMEMBNA

PRAVI IMPOLČANI
ALBIN MUŠIČ
ODGOVORNOST
ME MOTIVIRA
ZA DELO

**Življenje
so vzponi
in padci**

Stanislav Hajdnik
je predstavil svojo
zgodbo

**METODA 5S
ZA LAŽJE DELO
IN VEČJO
PRODUKTIVNOST**

**Cilji doseženi,
napovedi optimistične**

Glavni izvršni direktor Edvard Slaček o poslovanju in doseganju ciljev
pa tudi, da je za doseganje ciljev zelo pomembno,
da si jih zastavimo.

Motivacija in interesi

Urednica: Nina Potočnik

Ena izmed definicij motivacije je, da je to proces, ki s pomočjo različnih motivov ali teženj, to so lahko potrebe, vrednote, želje, ideali ali nagoni, vodi vedenje ljudi in jih usmerja k določenim ciljem. Ker smo si ljudje med sabo različni, imamo različne potrebe, vrednote, želje, ideale in navsezadnje – najbolj bazično – tudi nagone, zato smo za različne aktivnosti tudi različno motivirani. Posledično strokovnjaki ločujejo med notranjo in zunanjo motivacijo. Notranja motivacija prihaja iz človeka, ker je del njegovih vrednot. Primer: posameznikova vrednota je marljivost, od nekdanj mu je to pomembno, tako se vede v večini svojih aktivnostih, med drugim tudi na delovnem mestu. Zato takšnega zaposlenega ni težko motivirati za dobro opravljeno delo, to že ima v sebi. Drugače pa je, če marljivost in delavnost nista nujno notranji vrednoti posameznika. Potem se je načeloma treba posluževati zunanje motivacije. Kaj je zunanja motivacija? Je motivacija, skozi katero se posamezniku v zameno za dobro opravljeno delo ponudi nagrada oziroma kazen za nedoseganje ciljev.

Enostavne nagrade s kaznijo pozna šolski sistem z ocenami od ena do pet in jasnimi posledicami – če je ocena ena, potem je treba oceno popraviti. Že zdavnaj je bilo jasno, da osnovnošolci in dijaki v večini ne premorejo dovolj notranje motivacije, da bi z navdušenjem preživeli več ur za knjigami, ne da bi temu sledila kakršnakoli posledica.

Podjetja šolske ocene zamenjajo za plačo. Napaka, ki se pogosto naredi, je, da je plača fiksna, torej se ne spreminja glede na uspešnost dela. Če bi to prevedli v šolski sistem, bi izgledalo nekako tako: ni važno, koliko znaš, vedno boš dobil enako oceno. Si predstavljate motivacijo učenca? Zakaj se potem tudi organizacije ne gredo ocenjevanja in nagrajevanja skladno z doseženimi rezultati? Razlogov je več. Prvi je ta, da življenje niso testi in spraševanja, ki bi bili enaki za vse. Zato ni enostavno ocenjevati uspešnosti dela posameznika in rezultate med sabo primerjati. Drugi je, da je razlikovanje med dobrimi in slabimi tudi del organizacijske kulture in kulture vodenja. Enakopravnost in medsebojna podpora sta jasno vidni že v slovenskih šolah, ko dobri učenci pomagajo slabšim prepisovati teste ipd. Slednje se preljuje tudi v poznejše življenje in se ustvarjanje enakih pogojev za vse – ne glede na trud in učinek dela – še vedno prepogosto razume kot splošno priznana vrednota. In tretji ... nagrajevanje po učinku dela posameznika je lahko tudi problematično za timsko delo – lahko se zgodi, da bo vsak iskal svoje interese in zaradi tega spregledal višji interes – dolgoročno uspešno poslovanje podjetja. Zato izbira med zaspanostjo z dobro timsko dinamiko in ambicioznostjo z bojevitimi posamezniki nikakor ni enostavna. Najbolje je najti pot, ki omogoča plovbo med obema ekstremoma. Vsekakor pa ne pozabiti, da je polaganje upov samo na notranjo motivacijo premalo.

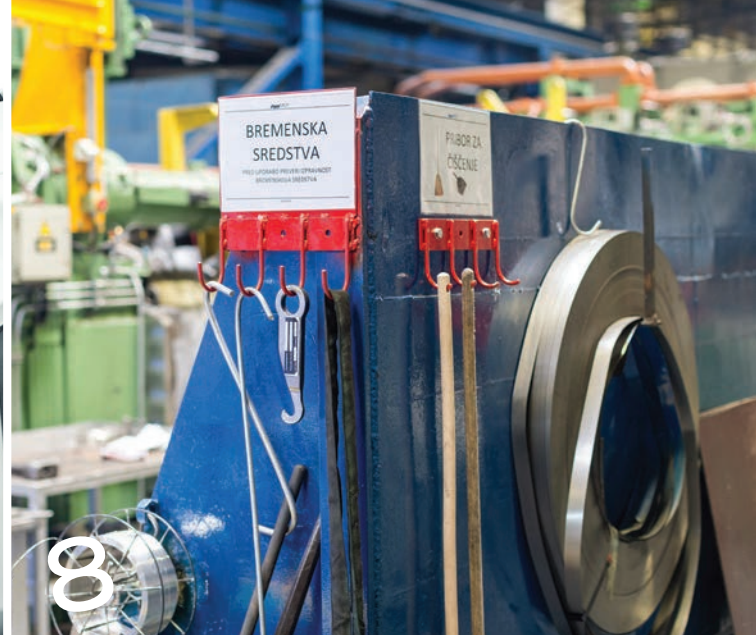
Ujeli smo vas ...

Kolofon

Urednica: Nina Potočnik
Avtorji fotografij: Nino Verdnik, Urša Zidanšek
Avtorica ilustracij: Tina Zidanšek
Grafična zasnova in prelom: Urša Zidanšek
Grafična zasnova naslovnice: Aritmija, d. o. o.
Vir fotografij: www.sxc.hu, www.freegreatpicture.com in osebni arhivi.
Tisk: Grafis, d. o. o.
Naklada: 1.100 izvodov.
Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica
Elektronska pošta: nina.potocnik@kading.si
Telefon: 02/80 55 209
Nagrade v tej številki podarja Vzajemna.

5

8

15

19

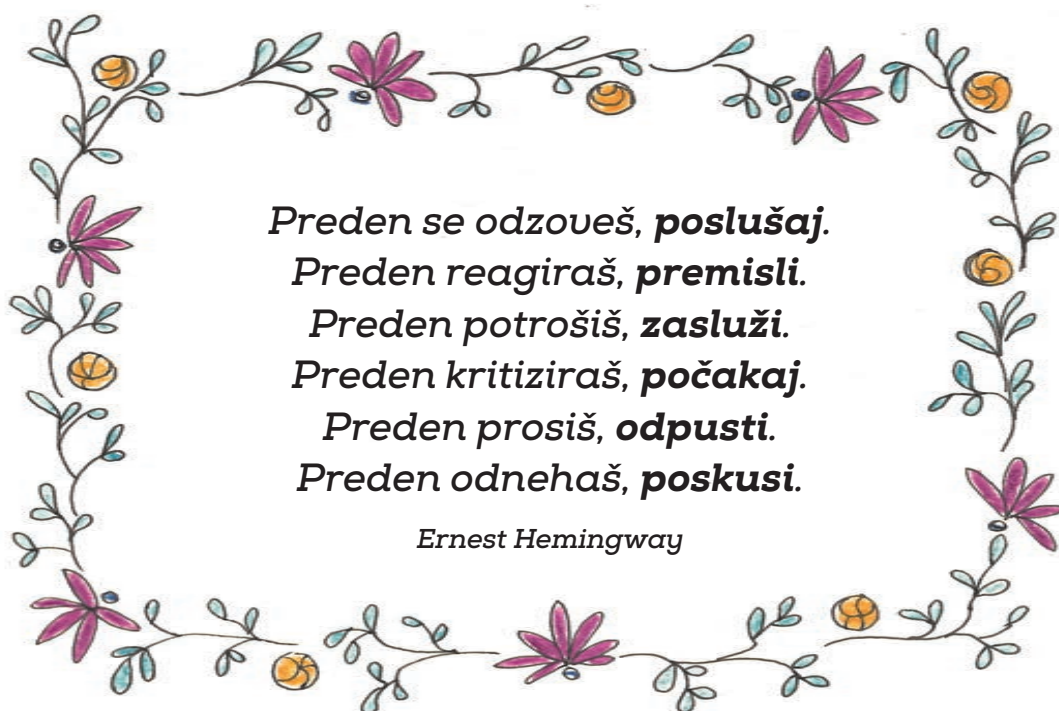

26

Kazalo

Kako zmanjšati nezgode?
 Industrija je pomembna
 Leto 2014 na kratko
 Cilji doseženi, napovedi optimistične
 Kaj je 5S?
 Večanje kapacitet v Impolu LLT
 Intervju meseca: Stanislav Hajdnik
 Na delavnico po novo znanje

8⁵
 12¹¹
 19¹⁶
 20²³

Preden se odzoveš, poslušaj.
Preden reagiraš, premisli.
Preden potrošiš, zasluži.
Preden kritiziraš, počakaj.
Preden prosiš, odpusti.
Preden odnehaš, poskusi.

Ernest Hemingway

Impol R in R z novostmi v poletje

Kaj je novega v Impolu R in R, nam je zaupal direktor družbe dr. Varužan Kevorkijan s sodelavci

Tekst: Urška Kukovič Rajšp

V mehanskem in toplotnem laboratoriju že nekaj časa izvajajo novo storitev pod imenom »test širjenja cevi«.

»Namen testa, ki ga izvajamo na stroju Zwick Z400, je ugotavljanje ustreznosti šivnih cevi,« je povedal direktor družbe. »Za kakovostno izvedbo testa je potrebna natančna mehanska priprava preizkušancev na izbrano dimenzijo, ki je odvisna od kota orodja in zunanega premera cevnega preizkušanca. Preizkušanec se tlačno obremeni, pri čemer znaša pomik orodja 25 mm/min, test pa poteka do porušitve preizkušanca (razpoke), kar stroj zazna kot padec obremenitve pod 15 odstotkov Fmax,« postopek testiranja opiše direktor. Dejavnosti so tudi v kemijskem laboratoriju, kjer se ukvarjajo z razvojem »on line« metode na emisijskem spektrometru, s pomočjo katere bodo lahko identificirali slabe vzorce. Pri razvoju metode in potrebnih algoritmov sodelujejo s podjetjem Thermo, sodelovanje pa že daje prve rezultate.

»Razvili smo nov modul, ki nam omogoča natančno štetje in določevanje kemijske sestave vključkov in ostalih mikrostrukturnih napak. Danes že lahko z 80-odstotno natančnostjo ločimo dober vzorec od slabega,« je metodo na kratko pojasnil direktor. V metalografskem laboratoriju pa so v zaključni fazi testiranja natančnosti analiz PODFA z avtomatskim pregledom vzorcev z modulom INCA FEATURE, ki ga uporabljajo na elektronskem mikroskopu. »Že po prvih testih je razvidno, da se rezultati ujemajo s starim, ročnim načinom analiz. Ko bo metoda validirana in usklajena z naročniki, bomo lahko zagotavljali izjemno natančne in od operaterja neodvisne rezultate analiz PODFA vzorcev,« pove sogovornik in doda: »V sklopu metalografskih preiskav izvajamo tudi analizo zrnatosti na mikro vzorcu po standardu ASTM E112. Za doseganje zelene slike vzorca, ki je potrebna za analizo, se izvaja jedkanje mikro vzorca z Barkerjevim reagentom na novi aparaturi

Potek širjenja cevi

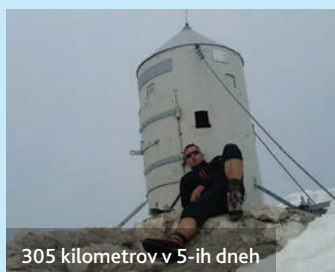
za elektrolitsko jedkanje in poliranje LectroPol-5, ki smo jo dobili v mesecu marcu. Preiskave mikroznatosti izvajamo na širokem področju vzorcev v skupini Impol, kot so drogovi, palice, pločevine, folije, izdelki (vzorci reklamacij), liti trak, toplo valjan trak, brame in raziskave novih izdelkov,« zaključi dr. Varužan Kevorkijan.

Pohvalno

Naši nominiranci

Klub novinarjev in uredništvo Panorame je razglasilo nominacije za direktorja leta 2015. Med nominiranci so na podlagi uspešnosti podjetja Impol tudi **Jernej Čokl, Vlado Leskovar in Janko Žerjav**. Rezultati izbora bodo znani konec novembra.

305 kilometrov v 5-ih dneh

Naš sodelavec **Matevž Arh iz Impola FT** se je peš odpravil iz Slovenske Bistrice preko Triglava do Ankarana. Skupaj je v petih dneh prehodil 305 kilometrov (povprečno 61 kilometrov v 14-ih urah hoje na dan). Za uspeh mu vsi iskreno čestitamo in se z njim veselimo prihodnjih podvigov!

V Impolu LLT manj bolniških

V prvih štirih mesecih letošnjega leta se je v primerjavi z lanskim letom delež bolniške odsotnosti močno izboljšal v družbi **Impol LLT s 7,7 odstotka lani na 4,34 odstotka letos** (bolniška odsotnost je podana v odstotkih glede na skupne učinkovite ure).

Na Golici je lepo!

»Pohodniška sekcija **DPZ Impol nikoli ne počiva**, skoraj vsak vikend se podajo na nove dogodivšine. Pred kratkim so obiskali Golico, posejano z narcisami. 13. 6. pa so se udeležili kolesarskega Poli maratona in vsi zelo uživali! Le tako naprej!

Kako zmanjšati nezgode?

Ogled dobre prakse v podjetju GKN

Tekst: Nina Potočnik

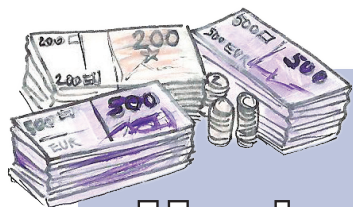
Podjetje GKN izdeluje homogenetične zglombe za avtomobilsko industrijo. Je del skupine GKN, ki ima večje število tovarn v Evropi. Zaposluje 340 ljudi in ima približno 60 milijonov evrov letnega prometa. Ukvarja se s proizvodnjo, pri čemer dajejo izredno veliko poudarka na varstvo pri delu, urejenost delovnega okolja, informiranost zaposlenih in spodbujanje zaposlenih za podajanje inovativnih predlogov. V podjetju zaposleni dosledno uporabljajo varovalno opremo, pri čemer morajo za neuporabo zaščitnih sredstev odgovornost prevzeti neposredno nadrejeni. Koristne predloge pišejo v zvezek in jih tedensko obravnavajo vodje. Za pet podanih koristnih predlogov zaposleni prejme praktično nagrado. Kljub temu, da ni neposrednih finančnih koristi za zaposlene, so zaposleni motivirani za predajo koristnih predlogov. Letno zberejo povprečno štiri koristne predloge po zaposlenem. V proizvodnji oči pritegnejo tudi urejeni in označeni posebni prostori, kot so mazalni otok, ekološki otok ter vizualizacija podatkov o poslovanju, reklamacijah ipd.

Ekipa Impola na obisku v GKN

Zaposleni vsak teden namenijo uro časa za čiščenje prostorov, prav tako pa vodje s kontrolnimi pregledi redno skrbijo za vzdrževanje reda.

V prijetnem in urejenem delovnem okolju je tudi nevarnost za nezgode manjša. Tako se v podjetju že več kot 800 dni ni pripetila delovna nezgoda, zaradi katere bi zaposleni morali na bolniško odsotnost. Seveda je treba pri tem upoštevati, da gre za popolnoma drugačen tip industrije v primerjavi s skupino Impol, vendar je kljub temu smiselno, da se zgledujemo po primerih dobre prakse. V ta namen se tudi pripravljajo dodatni predlogi za preprečevanje delovnih nezgod v skupini Impol.

Vrednost delnic

Tekst: Darja Spindler

Znani so podatki o nerevidirani knjigovodski vrednosti delnice družbe Impol 2000, d. d. Knjigovodska vrednost delnice po zadnjem mesečnem obračunu v letu 2015 znaša **50,13 evra**, knjigovodska vrednost delnice, ugotovljena iz konsolidirane bilance stanja skupine Impol (izključen kapital manjšinskih lastnikov), pa znaša **99,30 evra**.

Dosežena povprečna prodajna cena delnice družbe Impol 2000, d. d., v obdobju od 1. do 30. aprila 2015 je bila **9,05 evra**.

Zagon proizvodnje je pred vrati

Quadrofoil: sestavljena prva podvodna krila

Tekst: Jure Muc

Impol si je v okviru sodelovanja na projektu Quadrofoil zadal nalogo, da razvije tehnologijo in postopke sestave podvodnih kril plovila Quadrofoil. V ta namen se je oblikoval pomemben razvojno-raziskovalni projekt. Ker v družbi Impol PCP že razvijamo in iztiskamo profile, namenjene za krila plovila, je želja, da tem profilom dodamo še dodano vrednost in jih sestavimo v končno podobo in tržni izdelek. Pri razvoju tehnologije in postopkov dodelave je trenutno potrebnega veliko ročnega dela ter iznajdljivosti z orodjem in s pripravami, ki jih imamo v industrijski coni Impol na voljo. To je namreč pilotni projekt, za katerega ni predpisanih postopkov izdelave.

Profile je treba najprej ukriviti, razrezati na zelene dolžine, mehansko obdelati in pripraviti na lepljenje. Vezni elementi med aluminijastimi profili so plastični spoji, ki jih je treba prilagoditi utorom profila in zlepiti med seboj. Nadaljnji postopki so čiščenje in lakiranje oziroma prašno barvanje zlepljenih kril.

Prva štiri pilotna krila je izdelala ekipa strojnih vzdrževalcev iz proizvodnega procesa profili. Proizvajalec Quadrofoil jih je že vgradil v plovila, ki jih testira na vodi.

Naročil za izdelavo novih kril je veliko. Prioritetna naloga je poiskati primeren prostor v industrijski coni Impol za sestavo kril, nabaviti potrebno opremo in pripomočke za sestavo ter poiskati ekipo ljudi, ki bo sestavljala krila za plovilo Quadrofoil.

Kalifornija, ZDA: Aluminij se vrača tudi v kolesarstvo. Po desetletju, ko so proizvajalci pri izdelavi okvirjev prisegli na karbonska vlakna, se ponovno vračajo nazaj k aluminiju, ki z novimi tehnologijami obdelave ponuja popolnoma enako udobje, vendar za bistveno nižjo ceno. Aluminij čaka svetla prihodnost tudi na kolesu.

Göteborg, Švedska: Sredi junija se je več kot 70 različnih ekip s celega sveta in več kot 50 tisoč obiskovalcev zbralo v švedskem Göteborgu, kjer je potekalo svetovno prvenstvo v peki na žaru. Prvenstvo je podprla tudi Evropska zveza za aluminij, ki tako promovira uporabo aluminija v vsakdanjem življenju – tudi pri peki na žaru.

London, Velika Britanija: 15-letni srednješolec Tom Wagg je na britanski univerzi Kneele v okviru šolske prakse nabiral "delovne izkušnje" in mimogrede odkril nov planet, ki v naši galaksiji kroži okoli svoje zvezde približno 1.000 svetlobnih let oddaljeni od nas. Odkritje so po dveh letih opazovanj potrdili tudi znanstveniki.

San Francisco, ZDA: Tehnološki velikan Apple je v prvem četrtletju prodal 61 milijonov iPhonov, kar je 40 odstotkov več kot v enakem obdobju lani, njihov dobiček pa je s tem narasel za 33 odstotkov na 13,6 milijarde dolarjev.

Boston, ZDA: Znanstveniki s Harvardske univerze so odkrili genetski »recept« za mladosten videz. Gre za t. i. mladostni gen, ki naj bi ga imel eden od desetih belcev in kar petina temnopoltih. Za temnopolte ljudje obstaja namreč kar dvakrat večja verjetnost za to, da bodo dalj časa videti mladi.

Bruselj, Belgija: Po najnovejših podatkih Evropske zveze za aluminij se v Evropi povprečno reciklira sedem od desetih aluminijevih pločevink, odstotek pa narašča iz leta v leto. Največ pločevink se reciklira na Finskem in v Belgiji (97 odstotkov), najmanj pa v Latviji in na Madžarskem (30 oziroma 31 odstotkov). V Sloveniji recikliramo 42 odstotkov pločevink.

Metallurg popotnik

Norveška: Najboljši pogoji za matere so na Norveškem, najslabši v Somaliji, izpostavlja letošnje poročilo o položaju mater v svetu. Slovenija je na 15. mestu med 179 državami. Tokratno poročilo človekoljubne organizacije Save the Children se osredotoča na položaj mater in otrok v mestih ter ugotavlja, da je najslabše biti mati v mestnih barakarskih naseljih.

Nemčija: Delež elektrike, ki jo na svetovni ravni prispevajo sončne elektrarne, je letos prvič presegel en odstotek. Največ sončne energije proizvedemo v Evropi, najhitreje rastoči trg pa je (pričakovano) Kitajska. Skupna nazivna moč vseh svetovnih sončnih elektrarn je lani zrasla za 40 gigavatov (GW) in se povzpela na 178 GW, piše v zadnjem poročilu organizacije Solar Power Europe (SPE).

Peking, Kitajska: Kitajska razmišlja o uvedbi novega davka za varstvo okolja. Nov zakon predvideva višje davke za različne dejavnosti, ki imajo negativne učinke na okolje, med njimi pa so tudi izvajalci elektrolize za proizvodnjo aluminija. Predlog zakona so že dali v obravnavo, kako bo z njegovim sprejetjem, pa bo znano po 9. juliju, ko se izteče rok za pripombe.

Ljubljana, Slovenija: Pred kratkim je na slovenski trg prišla najsodobnejša oblika Aspirina s povsem novo tehnologijo. Novi Aspirin je izdelan z mikroaktivno tehnologijo, ki mu omogoča dvakrat hitrejšo blaženje bolečin. Proizvajalec Bayer je že v postopku pridobitve patenta, saj gre za eno najpomembnejših inovacij v zgodovini blagovne znamke.

Industrija JE pomembna

Tekst: Nina Potočnik

Slovenija naj se usmeri v področja z največjim potencialom – pri tem ne gre spregledati kovinsko-predelovalne industrije, panoge, v kateri posluje tudi skupina Impol

Pobuda za povezovanje

Svetla prihodnost Slovenije je močno povezana z našo sposobnostjo, da imamo moderno, razvojno naravnano industrijo. Slednje je odvisno tudi od državne strategije, ki je v zadnjem desetletju industrijo vse prepogosto potiskala na stranski tir. S pripravo industrijskega manifesta Slovenija 5.0, katerega pobudnik je Gospodarska zbornica Slovenije, naj bi se vzpostavila platforma, ki bo združevala posameznike iz razvojnih-industrijskih podjetij in tako prispevala k industrijski pametni specializaciji na najboljši možni način: z analizo razmer, iskanjem najboljših potencialov, intenzivno komunikacijo z javnostmi in s predlogi za ukrepe, ki bi omogočili konkurenčni razvoj.

Izhodišča

Gospodarska zbornica Slovenije je predstavila štiri temeljna izhodišča za ukrepe za povečanje konkurenčnosti.

1. Poslovno okolje in davčna politika

Prednostna razvojna podpora izdelkom in storitvam z višjo in visoko dodano vrednostjo, proaktivno privabljanje strateških vlagateljev, debirokratizacija, večja prožnost pri zaposlovanju, znižanje stroškov energije.

2. Razvojna politika

Strokovna in neodvisna tehnološka agencija, višja in učinkovitejša vlaganja v razvoj industrije, zagotovitev učinkovitega črpanja, vlaganja in nadzora razvojnih sredstev prek grozdenja (pametne specializacije), raziskovalni vavčer: pot od invencij do inovacij – tržna povezava raziskav, znanosti in podjetij, hitrejši in učinkovitejši insolvenčni postopki in postopki prestrukturiranja s ključnim ciljem oživitve zdravih razvojnih jeder.

3. Kadrovska politika

Uvedba razvojne (socialne) kapice, priprava projekta skupnega načrtovanja socialnih partnerjev glede poklicev, ki so na trgu dela deficitarni, izobraževanje kadrov na vseh ravneh izobraževanja skladno s potrebami delodajalcev.

4. Promocija industrije na tujih trgih

Okrepljeni programi internacionalizacije, sistemska podpora za nastop v tujini: državna podpora povezanim skupnim nastopom gospodarstva na konkretnih tujih trgih, organiziranih s strani gospodarskega združenja, ki najbolje pozna tematiko internacionalizacije.

Naša pričakovanja

Edvard Slaček, glavni izvršni direktor

Do iniciativ, kot je Industrija 5.0, sem kar malo skeptičen. Razlogov za to je več, in sicer: na nivoju države nimamo opredeljene strategije

dolgoročnega razvoja, preveč se osredotočamo na ekonomski prostor Slovenije, ki je majhen in kot takšen nima pogojev, da bi bil konkurenčen, pogosta je tudi razpršenost in neenotnost, da ne rečem nestrokovnost v ocenjevanju pričakovane nove vrednosti in temu primerno je potem tudi odločanje. Zagotovo pa bomo spremljali dogajanje in če bomo ugotovili, da so naši cilji in interesi skladni s predlogi, se bomo aktivno vključevali.

Mag. Tanja Brkljačič, direktorica družbe Impol, d. o. o.

Tako od vlade kot od GZS pričakujem, da bodo stremeli k dejanskemu ustvarjanju konkurenčnih pogojev za slovensko industrijo. Usmerimo se samo v cene vseh energentov, ki so v Sloveniji še vedno previsoke in to na račun raznih dajatev, prenosov itd., kjer služijo razna državna podjetja, ustanovljena pod pretvezo konkurenčnosti. Dejansko pa samo povečujejo lastno administracijo in stroškovno neučinkovitost. Za električno

energijo so v Nemčiji veliki industrijski porabniki oproščeni plačila določenih pristojbin. Zakaj temu ni tako tudi v Sloveniji? Tudi pri uvedbi raznih davčnih sistemov bi lahko le pogledali čez mejo, ne pa da razvijamo svojstvene birokratske modele, davčne blagajne in kar je še podobnih neumnosti. Nenormalno visoka obdavčitev dela v kombinaciji z nefleksibilnim sistemom zaposlovanja pa duši tako konkurenčnost slovenske industrije kot ambicioznost in produktivnost posameznikov. Razvoj industrijskih con in pripadajoče infrastrukture, ki bi jo zastopjali tujim vlagateljem, bi morala biti prioriteta vsake občine. Žalostno pa je, da bo v senci vseh ideoloških razprav glede socialne države, enakosti in borbi proti tujim kapitalom naš vlečni konj – slovenska industrija – počasi shiral.

Zakaj je industrija pomembna?

32 mio zaposlenih v evropski industriji in **188.000 zaposlenih** v slovenski industriji.

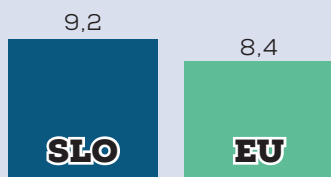
2,3 mio industrijskih podjetij v Evropi in **18.000 podjetij** v Sloveniji.

SLOVENSKA INDUSTRIJSKA PODJETJA

So nadpovprečno dobičkonosna*

EBITDA marža (v obdobju 2007-2012)

* Vendar 5 % manj kot v višegrajskih državah.

So povprečno produktivna in preveč delovno-intenzivna

EBITDA v dodani vrednosti:
35,1 % (Slovenija), 34,9 % (EU);
21. mesto od 27.

Dodana vrednost na zaposlenega

40 % nižja od povprečja v EU

Relativno veliko vlagajo glede na prodajo in denarni tok, vendar neoptimalno usmerjajo naložbe.

1/2 EBITDA namenjenega investicijam
(4. mesto), 1/3 več od povprečja.

6.400 EUR

naložb v stroje in opremo na zaposlenega

Ali ste vedeli?

Delež dodane vrednosti industrije v BDP je med leti 2000 in 2009 konstantno upadal, po letu 2010 pa je začel rasti. Z rastjo izvoza industrijskih izdelkov se Slovenija bistveno lažje rešuje iz krize.

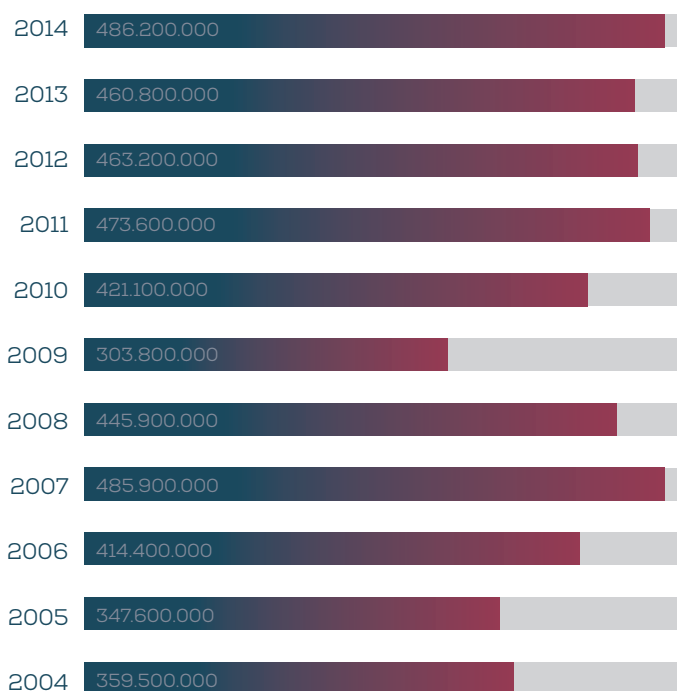

PANOGA	RAZLAGA	NOSILNA PODJETJA
FARMACIJA	Dodana vrednost na 2/3 povprečja, na sredini lestvice držav. Ustvarijo več kot desetino dodane vrednosti v industriji. 22 % EBITDA marža , podobna povprečju EU. Več kot 20.000 EUR naložb na zaposlenega , 1/3 več kot v EU.	Lek, Krka
KEMIČNA INDUSTRIJA	Več kot 50 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. 55 % povprečja EU , na sredini lestvice držav.	Atotech, Cinkarna, Frutarom, Helios, Henkel, Malamin, Mitol, TKK Srpencia
ELEKTRIČNE NAPRAVE	34 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. Dodana vrednost na 57 % povprečja EU, na sredini lestvice držav. Več kot desetina dodane vrednosti v industriji, največ v EU.	BSH, Elektronček, ITW Matalflex, koncern Kolektor, TAB ...
GUMA IN PLASTIKA	32 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. Dodana vrednost na 2/3 povprečja EU, na sredini lestvice držav. 5 % dodane vrednosti v industriji.	Geberit, Plama-Pur, Savatech, Sibog, Siliko, Veyance ...
VOZILA	32 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. Dodana vrednost na 55 % povprečja EU, na sredini lestvice držav. 7,6 % dodane vrednosti v industriji.	Adria Mobil, Akrapovič, KLS Ljubno, Letrika, Odelo, Revoz ...
STROJI IN NAPRAVE	32 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. Dodana vrednost na 1/2 povprečja EU, na spodnji tretjini lestvice držav. 7,3 % dodane vrednosti v industriji.	ADK, GKN Driveline, Palfinger, Pišek-Vitli Krpan ...
KOVINSKI IZDELKI	30 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega (Za primerjavo: povprečna dodana vrednost po zaposlenem v skupini Impol je višja od 45.000 evrov po zaposlenem). Dodana vrednost na 62 % povprečja EU , na sredini lestvice držav. 13,4 % dodane vrednosti v industriji, 1. mesto v EU po deležu .	CNC, Impol , I.M.S.S., Metrel, Monter Dravograd, Niko, P&K-Pušnik ...
NEKOVINSKI MINERALNI IZDELKI	32 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. Dodana vrednost na 2/3 povprečja EU , na sredini lestvice držav. 4 % dodane vrednosti v industriji.	Knauf Insulation, Marmor Hotavlje, Silkem, Steklarna Hrastnik, Swatycomet ...

Vir: <http://www.gzs.si/Portals/152/vsebina/slovenija5%200-nova-marec%202015.pdf>

Leto 2014 na kratko

Rast konsolidiranih čistih prihodkov od prodaje

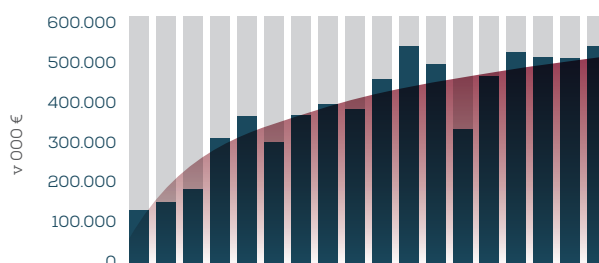
14.748.387 €

V letu 2014 smo dosegli 14.748.387 evrov čistega dobička pred obdavčitvijo, kar pomeni 4-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2013.

183.000 ton

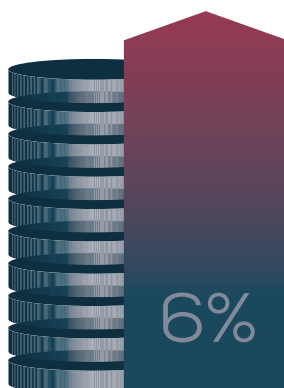
V letu 2014 smo povečali količinski obseg prodaje za sedem odstotkov in prodali več kot 183.000 ton izdelkov.

Razmerje med neto zadolžitvijo in doseženim EBITDA se konstantno izboljšuje.

Skupina Impol je v letu 2014 dosegla dodano vrednost po zaposlenem v višini 45.815 evrov, kar pomeni štiriodstotno povečanje v primerjavi s predhodnim letom.

EBITDA v letu 2014 se je povečala za šest odstotkov v primerjavi z letom 2013 in je znašala 39.089.000 evrov.

6

Impol je šesti največji slovenski izvoznik.

Cilji doseženi, napovedi optimistične

Povpraševanje po palicah, namenjenih avtomobilski industriji, je izstopajoče

Glavni izvršni direktor Edvard Slaček o poslovanju skupine Impol, razvoju in pametni specializaciji

Tekst: Nina Potočnik

Kako ste zadovoljni s poslovanjem skupine Impol v prvi tretjini leta?

Rezultati poslovanja v prvih štirih mesecih so skladni z zastavljenimi cilji za leto 2015 in nekoliko boljši kot v enakem obdobju lanskega leta. Dinamika doseganja rezultatov v preteklih letih kaže na to, da je drugo polletje leta poslovno manj ugodno in da je praviloma ustvarjen rezultat v prvih osmih mesecih tudi rezultat na koncu leta. Upajmo, da nam bo letošnje jubilejno leto pomagalo, da se bo trend spremenil v našo korist.

Kako poslujejo posamezni programi, kateri so najuspešnejši, kje so potrebne izboljšave?

Vsi programi, razen programa folij in tankih trakov, dosejajo zastavljene cilje proizvodnje. Program folij in tankih trakov je vse do marca letos imel težave s pomanjkanjem naročil. V zadnjih treh mesecih se je obseg naročil podvojil in v naslednjih mesecih ni pričakovati težav. Takšno stanje jim bo tudi omogočilo, da bodo nadoknadili izpad

proizvodnje v začetku leta. Pozitivno izstopa program palic, namenjenih za avtomobilsko industrijo. Zadosten obseg naročil in dobri rezultati so posledica pozitivnega sprejemanja in zaupanja kupcev. To nam je omogočilo, da smo uspeli izreden dvig nabavnih premij uveljaviti v prodajnih cenah naših izdelkov in s tem zavarovati čisto prodajno premijo. Načeloma traja precej časa, da uveljavimo povišanje nabavne premije pri kupcih v prodajnih cenah izdelkov in je ta čas bistveno daljši od rokov plačil za surovine.

Kateri dejavniki so najbolj odločilno vplivali na poslovanje v tem času? Katere odločitve so vam povzročale največ preglavic?

Cena aluminija, ki je sestavljena iz borzne cene in nabavne premije, je eden najpomembnejših dejavnikov, ki vpliva na številna druga področja poslovanja. Tesno s tem je povezano financiranje poslovanja, ob tem pa so pogoji, ki jih postavljajo banke, vse strožji in zahtevnejši.

Kakšne so napovedi za poletje? Lahko pričakujemo upad naročil?

Trenutni obseg naročil ne kaže zmanjševanja, prav nasprotno, prisoten je trend rasti in upamo, da se bo takšno stanje nadaljevalo tudi v jeseni.

Kateri projekti so v letošnjem letu najpomembnejši?

Vsi zastavljeni projekti v letošnjem letu so namenjeni odpravi ozkih grl v procesih in dvigu kakovosti procesov in izdelkov ter zagotavljanju večje stopnje samooskrbe procesov. Na področju livarništva se izvaja projekt posodobitve taljenja in litja ter povečanje kapacitet homogenizacije drogov, v pripravi je projekt posodobitve procesa toplega valjanja v Impol Sevalu, ki bo omogočal oskrbo programa valjarništva s kakovostnimi toplo valjanimi kolobarji. Poleg tega je še precej manjših projektov, ki so v prvi vrsti namenjeni zagotavljanju kakovosti, ki jo zahtevajo kupci.

Kje vidite največje možnosti za izboljšave pri poslovanju skupine Impol? Kako se jih nameravate lotiti?

Upam, da se bodo v letošnjem letu razjasnile razmere, da bomo lahko začrtali aktivnosti skladno s strategijo razvoja do leta 2020. Na področju stiskalništva se kažejo znaki zamenjave stiskanih palic z litimi palicami, na kar se aktivno pripravljamo, da bomo lahko v pravem trenutku zadovoljili naše kupce, če se bodo pričakovanja izkazala za realna. V valjarništvu potekajo aktivnosti v smeri povečevanja proizvodnje in prodaje tanjših dvojčenih folij in s tem višanja dodane vrednosti. Ta usmeritev velja tudi za Impol Seval, kjer je primaren cilj povečati proizvodnjo in prodajo barvanih trakov

in pločevin ter povečati dodano vrednost na zaposlenega na 45.000 evrov.

Zadnje čase se veliko govori o pametni specializaciji, spodbujanju prenosa in uporabe znanja, podjetnosti in ustvarjalnosti ter internacionalizaciji. Kaj skupina Impol že počne na tem področju in kako bomo v prihodnosti spodbujali inovativnost?

V tem trenutku gre za opredelitev perspektivnih tehnoloških področij in produktivnih smeri pametne specializacije. Skupaj s potencialnimi partnerji s področja industrije in raziskovalnimi inštitucijami smo pripravili pobude za razvoj naprednih izdelkov iz aluminija in zlitin ter razvoj tehnologij. Razvoj Impola temelji na potrebah in zahtevah kupcev naših izdelkov, zato se Impol vse bolj pojavlja v vlogi razvojnega dobavitelja, še posebej to velja za sektor avtomobilske industrije.

Mineva že šesti mesec, odkar ste v vlogi glavnega izvršnega direktorja. Kaj so glavne kompetence, ki jih tovrstno delovno mesto zahteva? Kako ste zadovoljni z motivacijo in s sodelovanjem vodstvenega tima?

S prehodom na enotirni sistem upravljanja so se spremenile tudi pristojnosti in odgovornosti in temu primerno tudi nivoji odločanja. Moram reči, da so sodelavke in so-

»S prehodom na enotirni sistem upravljanja so se spremenile tudi pristojnosti in odgovornosti in temu primerno tudi nivoji odločanja. Moram reči, da so sodelavke in sodelavci motivirani in da je princip timskega dela osnova našega sodelovanja.«

Edvard Slaček, glavni izvršni direktor skupine Impol

delavci motivirani in da je princip timskega dela osnova našega sodelovanja. Ne morem trditi, da smo popolnoma usklajeni, se pa stanje iz meseca v mesec izboljšuje in pri tem nam je v veliko pomoč upravni odbor, katerega člani so v vlogi svetovalcev z bogatimi izkušnjami upravljanja in za kar se jim iskreno zahvaljujem. O kompetencah bi se dalo veliko razpravljati in teoretizirati, vendarle pa so nujne ustrezna strokovna usposobljenost, poznavanje procesov, izkušnje, spoštovanje in upoštevanje drugih, spodbujanje in timsko delo, ciljna usmerjenost in še kaj. Vse to, povezano z nenehnim postavljanjem ciljev, izvajanjem aktivnosti za njihovo doseganje, preverjanjem doseženih rezultatov in opredeljevanjem aktivnosti za odpravo odmikov od načrtovanih ciljev, je potrebno za doseganje dobrih rezultatov. Pri vsem tem pa pride prav tudi, da včasih upoštevamo »kmečko logiko in pamet«.

Skupina Impol redno izkazuje svojo družbeno odgovornost. Zakaj je po vašem mnenju družbeno odgovorno ravnanje podjetja pomembno in na kaj s tega področja smo lahko v skupini Impol resnično ponosni?

Jubilej, ki ga slavimo letos, 190 let, je dovolj jasen dokaz, da je Impol vseskozi ravnal in ravna kot družbeno odgovorno podjetje tako do zaposlenih, okolja, lokalne skupnosti in države, na kar smo lahko zelo ponosni.

Impol PCP: prva polovica leta uspešna

Tekst: Urša Zidanšek

Miro Slatinek: »Zaenkrat naročil še dovolj, občutiti pa je postopno ohlajanje trga!«

Cevarna

Opazno so upadla zlasti naročila v proizvodnem procesu cevarna na programu stiskanih palic, kjer izdelke prodajajo trgovcem. Direktor družbe Miro Slatinek poudarja, da se, sodeč po analizah trga, podobno dogaja tudi pri konkurentih, izmed katerih jih nekaj beleži celo večji upad naročil kot Impol PCP. V kolikor se bo tovrstni trend upada naročil na programu stiskanih palic nadaljeval, bo proizvodni proces cevarna težko dosegal zastavljene načrte, še težje pa jih bo (kot sedaj) presegal.

Alumobil

Trenutno se v proizvodnem procesu Alumobil po besedah direktorja družbe soočajo s težavami zaradi povišane zaloge izdelkov, ki jih nekateri kupci še niso prevzeli, kar pomeni, da primanjkuje prostora v skladiščih in je logističen proces preobremenjen. Vse skupaj se je pričelo zatikati v času praznikov meseca maja, kar so poslabšale težave kupcev, zato v maju odprema ni potekala, kot je bila načrtovana. Junija bo treba ta izpad nadoknaditi in odpremiti večjo količino izdelkov. V ta namen so v kontaktu s kupci in rešujejo preobremenjenost skladišč. Če se ne bodo mogli uskladiti, bodo morali vpeljati določene spremembe tudi v svojem procesu.

Profilarna

Proizvodni proces profilarna ohranja dober nivo naročil, vendar pa se je tukaj zelo spremenila struktura proizvodnega programa. To posledično pomeni, da se količinski plan težje dosega. Zakaj? V strukturi izdelkov se je zmanjšal delež standardnega programa in povečal delež proizvodnje zelo zahtevnih profilov po načrtih, kar je vplivalo na padec produktivnosti. Na drugi strani pa je rezultat še vedno pozitiven, saj imajo zahtevnejši izdelki tudi višjo prodajno ceno. Po besedah Mira Slatinka je ta proces na dobri poti, imajo namreč ogromno novih kupcev in osvajajo nove programe, vendar morajo veliko moči vložiti še v dvig produktivnosti, kjer so rezerve še vedno zelo velike.

Kaj pa trg?

Ponovno se soočajo z močnim padcem nabavnih premij za aluminij, kar posledično pomeni, da kupci pritiskajo na nižanje cen. Ker se v Impolu PCP tovrstne problematike zavedajo ves čas, so se na njo tudi dobro pripravili ter svoje cene in pogodbe tudi primerno zavarovali, kar omogoča stabilnejše poslovanje.

Na drugi strani pa velik del vhodne surovine Impol PCP še vedno kupuje na trgu in se tudi tam sooča z določenimi težavami. Razveseljuje jih dejstvo, da je v družbi Impol LLT projekt postavitve nove linije za homogenizacijo že v polnem teku in kaj kmalu se bodo težav otresli pri nabavi vhodne surovine.

Novost v Impolu PCP!

TehnoFinAl ima novo žago

Jure Muc,
vodja
vzdrževanja
v PP profili

Od aprila naprej se v proizvodnem procesu TehnoFinAla nahaja

nova dvolistna žaga za razrez profilov nemškega proizvajalca Elumattec. Žaga omogoča rezanje daljših profilov na ožjo toleranco, rezanje pod različnimi koti ter avtomatsko rezanje na manjše kose.

Program profilov za razrez se bo poleg obstoječega programa, ki se obdeluje na obstoječem razrezu robotske linije TehnoFinAla, dopolnil z novimi programi. Na novi žagi se bodo lahko rezali vsi profili dolžine do 8.500 mm in širine do 400 mm. Vrednost naložbe znaša 100.000 evrov.

Ker je manipulacija s profili ročna, žago upravljata dva zaposlena, ki delata v enozmenskem delovnem režimu.

Manipulacija žage je ročna

Linijski nadzor tudi v Impolu FT

V juniju se je linijski nadzor vpeljal tudi v podjetje Impol FT, in sicer z namenom, da se aktivno odpravljajo tveganja in preprečuje nastanek nezgod pri delu. Z vzporednimi aktivnostmi nameravajo povečati tudi produktivnost.

Tekst: Nina Potočnik

Za kaj gre?

Linijski nadzor pomeni sistematičen pregled stanja v proizvodnji. Pri tem se podrobneje pregleda skladnost delovanja proizvodnje s standardi in pričakovanji z naslednjih področij: varnost pri delu, delovno okolje, stanje orodij in delovne opreme, kakovost in upoštevanje okoljskih zahtev.

Izvajalci in njihovo delo

Osnovni pregled morajo dnevno izvajati delovodje, katerih naloga je, da poskrbijo, da delo poteka skladno z opredeljenimi standardi. Pri pregledu lahko sledijo zahtevam na kontrolnem listu, ni pa jim ga treba oddati. Tedensko bodo pregled izvajali zaposleni, ki se ukvarjajo s koordinacijo procesa, z vodenjem proizvodnje, s tehnologijo, z vzdrževanjem, varstvom pri delu ipd. Mesečno pa bosta preglede izvajala direktor družbe Tomaž Smolar in tehnična direktorica Marjana Lažeta.

Pregledovalci bodo tedensko izpolnili kontrolne liste, na katere bodo zavedli odstopanja od zelenega stanja. Neskladnosti bo zbrala vodja VPZ Željka Kutija in pripravila poročilo. Neskladnosti se bodo tedensko obravnavale na proizvodnem kolegiju procesa, kjer se bodo določile tudi odgovorne osebe in rok za odpravo neskladnosti.

Učinki

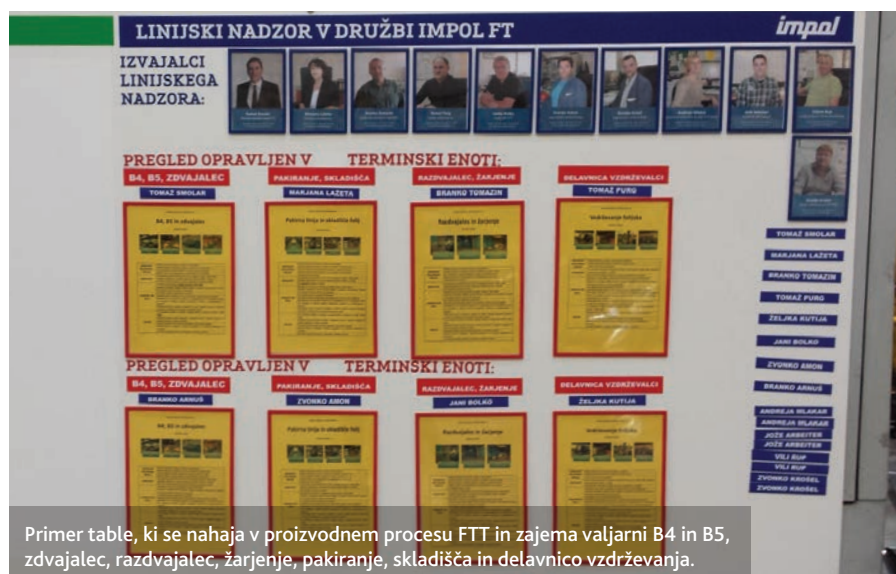
Namen linijskega nadzora je, da se zasnuje strukturiran pristop k vzpostavljanju in kasneje tudi ohranjanju standardov čistoče, kakovosti, varstva pri dela, varovanja okolja ipd., da se režijski delavci sistematično povezujejo s proizvodnjo in da se izboljšujejo pogoji dela za zaposlene. Slednje dolgoročno prispeva tudi k boljši kakovosti izdelkov, povečanju produktivnosti in zmanjšanju delovnih nezgod.

Vizualizacija in povečanje produktivnosti

Vzporedno z linijskim nadzorom se v proizvodnem procesu FTT dnevno prikazujejo kazalniki produktivnosti. Za valjarne B3, B4 in B5 se spremlja: čas menjave kolobarjev v minutah po izmeni (dnevno, tedensko in mesečno), za B3 pa še dodatno dosežene hitrosti za AF11 in AF40 za prehode pod 0,5 mm. Tako bodo vsi zaposleni, ki delajo na valjarnah, sproti seznanjeni z rezultati svojega dela.

Lokacija tabel

Družba je organizirana v dveh proizvodnih procesih: FTT (folije in tanki trakovi) in RRT (rondele, rebrasta pločevina in trakovi). Zaradi prostorske stiske se proces FTT odvija na treh različnih lokacijah. V ta namen so postavljene tudi štiri table, na katerih se bo spremljal potek linijskega nadzora.

Primer table, ki se nahaja v proizvodnem procesu FTT in zajema valjarni B4 in B5, zdvajalec, razdvajalec, žarjenje, pakiranje, skladišča in delavnico vzdrževanja.

LINIJSKI NADZOR V IMPOLU FT V ŠTEVILKAH:

- 2** PROIZVODNA PROCESA
- 4** LOKACIJE TABEL
- 14** PODPROCESOV
- 17** IZVAJALCEV LINIJSKEGA NADZORA
- 1** PREGLED PODPROCESA NA TEDEN
- 1** OBRAVNAVA VSEH NESKLADNOSTI VSAK TEDEN

KAJ JE 5S

Je metoda, s katero dosežemo boljšo organizacijo in urejenost delovnih mest. Slednje dolgoročno prinese naslednje učinke: lažje delo, večjo produktivnost, boljše počutje, manj napak in povečano varnost na delovnem mestu. 5S je tudi osnova za vse ostale tehnike vitke proizvodnje.

Sortiranje in odstranjevanje nepotrebnih stvari

Za vsak predmet na delovnem mestu se vprašamo, ali je potreben. Če je potreben, opredelimo, v kakšni količini in kje je optimalno mesto za ta predmet. Slednje poteka tako, da označimo predmete, ki jih potrebujemo, in tiste, ki jih ne potrebujemo. Označimo tudi tiste predmete, za katere nismo prepričani, da jih potrebujemo in jih damo v fazo opazovanja.

1S

2S

Organiziranje stvari, ki jih potrebujemo

Stvari organiziramo tako, da so enostavne za uporabo. Označimo jih na način, ki bo vsakemu omogočal, da predmet najde in ga tudi vrne na svoje mesto. Najprej je treba določiti ustrezno lokacijo (razporediti stvari po frekvenci porabe, postaviti skupaj stvari, ki se potrebujejo sočasno, narediti predmete dostopne ipd.) in nato označiti predmete, da vsak ve, kam kaj spada in v kakšni količini.

5S za lažje delo in večjo produktivnost

Prvi so se s projektom spopadli vzdrževalci iz Impola PCP. Več o poteku projekta in izzivih je povedal mag. Tadej Lozinšek, vodja vzdrževanja.

Tekst: Nina Potočnik

Zakaj ste se odločili za vpeljavo 5S v delavnice vzdrževalcev?

V vzdrževanju je zelo pomembno, da v primeru napake na stroju napako čim prej lokaliziramo in odpravimo. Zato ne smemo zapravljati časa z iskanjem stvari. Z metodo 5S bomo odstranili stvari, ki jih ne potrebujemo, in tiste, ki jih potrebujemo, uredili tako, da jih bomo hitro našli. Prostore vzdrževanja bomo seveda tudi ustrezno počistili, prebarvali, označili, kje se kaj nahaja ipd.

Kako so te aktivnosti sprejeli zaposleni?

Moram priznati, da sem imel občutek, da so nekateri zaposleni to vzeli kot dodatno delo, ki nima smisla.

Seveda namen izvajanja metode 5S ni, da ljudi dodatno obremenimo, ampak prav nasprotno, da jim delo olajšamo. Je pa res, da v začetni fazi uvajanje pomeni nekaj dodatnega dela. Dolgoročno pa urejenost prostorov pomeni manj izgubljenega časa in jeze zaradi iskanja. Zato sem vesel, ker je bilo nekaj slabe volje prisotne le na začetku. Zaposlene v vzdrževanju moram pohvaliti, saj se je stanje urejenosti bistveno izboljšalo, aktivnosti se še nadaljujejo. Ko se sedaj pogovarjam z zaposlenimi, imam občutek, da so spoznali, da je ta čudni 5S nekaj, kar bo tudi njim

olajšalo delo. Zagotovo je tudi delo v urejenem okolju bolj prijetno.

Katere so takoj prepoznane koristi in kaj vam bo to prineslo dolgoročno?

Metoda 5S se ne more uvesti v nekaj dneh, tako da sedaj ne moremo govoriti o nekih velikih koristih. So pa prostori bistveno bolj urejeni, označili smo omare, določili odgovorne za posamezna področja, odstranili kup nesnage, ki se je nabrala. Dolgoročno gledano pa bi metoda 5S morala skrajšati čase odpravljanja napak na opremi, dvigniti zadovoljstvo zaposlenih, povečati varnost pri delu. Če pa bo vpeljana le v vzdrževanje in ne v druge procese, to ne bo imelo bistvenega vpliva v podjetju.

Do katere faze ste speljali projekt, kaj vaš še čaka?

Kot sem že omenil, je za uvajanje metode 5S potrebnega več časa (nekaj mesecev). Urejenost delavnic se je izboljšala, prav tako pa obstaja še precej možnosti za dodatne izboljšave.

Metodo 5S smo začeli uvajati tudi v pisarnah, tudi tukaj je precej možnosti za izboljšanje. Tudi sam sem pričel z urejanjem moje pisarne, ki tudi ni vzor za red – je pa že boljša. Smo pa še vedno na začetku poti 5S. Najprej je treba nadaljevati z odstranjevanjem nepotrebnih stvari, organiziranjem tistega, kar potrebujemo in s čiščenjem. Ko bo ta del zaključen, moramo določiti standarde, ki bodo definirali, kaj pomeni čisto in urejeno. Potem pa nas čaka najbolj kritična faza, to je zagotoviti, da bo primeren nivo reda in čistoče tudi vzdrževan.

Čiščenje

Ljudje raje delamo v čistem okolju, slednje pa najlažje dosežemo s sprotnim vzdrževanjem čistoče, s čimer se izognemo tudi "udarniškim" akcijam ob prihodu pomembnih obiskov. Najprej se določijo stvari, ki jih je treba očistiti, nato se določijo pravila. Pomembno je, da je jasno opredeljeno, kdo skrbi za čistočo na katerem področju in kdaj bo potekalo čiščenje. Nato določimo še metode čiščenja in pripravo čistilnega orodja, ki naj bo vedno pripravljeno na določenem mestu.

3S

4S

Standardizacija

S standardizacijo preprečimo vrnitev stanja na nivo pred začetkom uvajanja 5S. Zajema naslednje korake: določitev, kdo je odgovoren za čistočo na določenem področju v hali, urnik čiščenja in diagram opravil. Aktivnosti se lahko vključijo v redna delovna opravila - npr. petminutno čiščenje pred začetkom dela ali po koncu izmene. Določi se tudi, kako se bodo izvajali pregledi sledenja standardov (npr. samoocena ali linijski nadzor).

Vzdrževanje reda in čistoče

Če reda in čistoče ne vzdržujemo, se bo podjetje hitro vrnilo na prejšnje stanje. Za pomoč so številna orodja: slogani, plakati, fotografije (prej in potem), področja odgovornosti, žepna navodila, ogledi oddelkov in nagrade.

5S

Anketa: Kaj o sami metodi 5S in njeni vpeljavi v delavnice vzdrževanja menijo vzdrževalci Impola PCP?

Boris Janžič, Impol PCP

Tako kot pri večini stvari je tudi tukaj sprva bilo nekaj upiranja, nato pa se je vpeljevanje metode 5S izkazalo za pozitivno. Nekatere stvari so za nas manj uporabne, tiste, ki so, pa že vpeljujemo in prenašamo tudi na druge sodelavce v vzdrževanju.

Franc Kobale, Impol PCP

Zagotovo je sedaj vse skupaj malo bolj pozitivno naravnano, delavnica je bolj čista, okolje je lepše. Vzpostavljeno stanje trenutno redno vzdržujemo in upam, da bo to trajalo tudi v bodoče. Menim pa, da bi to bilo treba vpeljati tudi v proizvodnji.

Peter Veber, Impol PCP

V naši sredini se uvedba metode 5S pozna predvsem na izboljšanju delovnega okolja. Odstranili smo nepotrebne stvari, ki so se tukaj nabirale več let. Vzpostavili smo določen red, ki pa ga je sedaj treba vzdrževati. Te metode bi morali vpeljati tudi v proizvodnji, da bi vsak lahko prispeval k izboljšanju stanja.

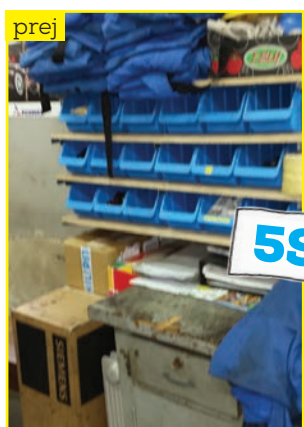
Lokacija: elektro delavnica cevarna.
Spremembe: odstranjene stvari, ki se tam ne potrebujejo, vse je pospravljeno, na škatlicah za vijaki material so napisi, kaj se v njih nahaja (delno se še ureja).

Lokacija: strojna delavnica cevarna - nadstrešek.
Spremembe: odstranjene stvari, ki se tam ne potrebujejo, vse je pospravljeno, material, ki se potrebuje, je zložen na nov regal, ki se nahaja desno od žage, na regalu so napisi, kaj je na posamezni polici in dovoljena obtežitev.

Lokacija: strojna delavnica cevarna.
Spremembe: odstranjene stvari, ki se tam ne potrebujejo, vse je pospravljeno, očiščena so okna.

Lokacija: elektro delavnica cevarna.
Spremembe: odstranjene stvari, ki se tam ne potrebujejo, vse je pospravljeno, na škatlicah so napisi, kaj se v njih nahaja, delovne obleke so po novem v omari za obleke.

Povečujemo kapacitete

5,9
milijona
evrov

bo vredna naložba v novo linijo za homogeniziranje drogov, ki potrebuje novo halo, avtomatsko regalno skladišče drogov ter manjše predelave na obstoječi komorni homogenizaciji.

Večanje kapacitet homogenizacije in avtomatskega skladiščenja drogov

Vsa oprema je že nabavljena

Tekst: Urška Kukovič Rajšp

Kako poteka eden ključnih projektov v Impolu LLT, smo se pogovarjali z direktorjem podjetja Andrejem Kolmaničem.

Kako poteka projekt povečevanja homogenizacijskih kapacitet?

Projekt »Povečanje homogenizacijskih kapacitet« poteka bolj ali manj skladno s terminskim planom. Vsa tehnološka oprema je kupljena. Za dobavitelja linije za homogeniziranje drogov smo izbrali avstrijsko družbo Hertwich, ki ima izjemne reference in jo tudi dobro poznamo. So namreč dobavitelj obstoječih dveh kontinuiranih homogenizacijskih peči ter »nove« multikomorne talilne peči. Tudi pri nakupu regalnega skladišča drogov smo se odločili za preverjenega dobavitelja, in sicer Tehniko-Set, ki je dobavitelj prvega regalnega skladišča. Trenutno potekajo dela, ki so povezana s sprostivjo načrtovane lokacije za novo homogenizacijo. Prestavili smo bencinsko postajo za viličarje in varilsko delavnico Impola LLT, predstavljamo obstoječo infrastrukturo (tehnološka voda, toplovod, zemeljski plin ...), ki poteka na omenjeni lokaciji, in izvajamo rušitveno-gradbena dela za nov objekt, ki smo ga že kupili.

Za koliko se bodo povečale homogenizacijske kapacitete?

Homogenizacijske kapacitete drogov se bodo z današnjih 75.000 ton povečale na 105.000 ton letno. Vendar projekt ne zajema le povečanja homogenizacijskih kapacitet, povečali bomo tudi kapacitete avtomatskega skladiščenja drogov v regalih, in sicer s 1.150 na 2.300 ton.

Kakšne koristi bo to prineslo?

S projektom »Dodatne livarske kapacitete« smo znatno povečali proizvodnjo Impola LLT, ki bo po zaključku projekta »Posodobitev plinske linije 2« znašala približno 110.000 ton drogov in bram letno. Skladno s strategijo razvoja skupine Impol v prihodnje načrtujemo litje bram v količini okoli 20.000 ton letno. Če to količino odštejemo od skupne kapacitete proizvodnega procesa livarna, nam ostane okoli 90.000 ton proizvodnje drogov. Ob upoštevanju trenutne kapacitete homogenizacije je takoj vidno, da

je ta glede na livne kapacitete prenizka. Če želimo izkoristiti kapacitete proizvodnega procesa livarna in izpolniti potrebe Impola PCP po drogovih, nam preostane zgolj naložba v homogenizacijske kapacitete.

Načrtovane koristi so:

- izboljšanje kakovosti drogov, kar nam bo omogočala nova linija s svojimi bolj naprednimi tehnično-tehnološkimi rešitvami v primerjavi z obstoječo opremo,
- povečanje deleža izdelkov, namenjenih Impolu PCP, in s tem cenejša vhodna surovina za Impol PCP,
- povečanje proizvodnje v Impolu PCP.

Do kdaj pričakujete, da bo projekt zaključen?

Skupaj z zaključkom projekta »Posodobitev plinske linije 2« oziroma skupaj z zagonom nove plinske talilne peči 2B. Predvideni termin je marec 2016.

Homogenizacijske kapacitete drogov se bodo z današnjih **75.000 ton povečale na 105.000 ton letno**, kapacitete avtomatskega skladiščenja drogov v regalih pa s **1.150 na 2.300 ton**, je o projektu povedal **Andrej Kolmanič, direktor Impola LLT.**

Intervju meseca: Stanislav Hajdnik

Življenje so vzponi in padci

Zgodba Stanislava Hajdnika, ki je v Impolu zaposlen že 30 let, nas uči o tem, kako pomembno je, da se človek v življenju zna soočiti s težavami in jih premostiti

Tekst: Nina Potočnik

Zakaj ste se odločili za zaposlitev v Impolu?

Najprej sem pet let delal v Konusu v Slovenskih Konjicah, kjer sem bil zadolžen za upravljanje stiskalnice, na kateri smo stiskali plastiko za smuči. Ker sem bil doma v Lušečki vasi pri Poljčanah in še nisem imel avtomobila, sem imel velike težave s prevozom. Delo sem namreč opravljal v izmenah in čez vikend ni bilo avtobusa v bližini, zato sem moral precej pešačiti, kar je bilo še posebej neugodno v zimskih mesecih. Zato sem se leta 1985 prijavil za delo v Impolu, saj je imela Slovenska Bistrica s Poljčanami bistveno boljše avtobusne povezave.

Se še spomnite svojega prihoda v Impol?

Seveda se spomnim. Zaposlitveni razgovor sem imel z g. Lahom, ki se ga še danes spominjam kot dobrega človeka. Nato so me napotili v valjarno. Najprej mi je bilo težko, saj je bilo vse drugače, nato pa sem se navadil.

Kakšno delo opravljate?

Na začetku sem bil pomočnik tretjega valjarja, od leta 1987 dalje pa upravljam mostni žerjav. Zadolžen sem

za manipulacijo materiala. Na žerjavu delo opravljam sam. Vmes si lahko privoščim malico in občasno tudi kakšno kavo s sodelavci, pri čemer moram biti pozoren, da si pavzo vzamem takrat, ko so vsi stroji založeni. Beležijo se namreč vsi zastoji, zato ne bi bilo dobro, če bi pustili, da stroj stoji.

Vam je delo všeč?

Ima svoje dobre in slabe plati. Dobra plat je zagotovo ta, da je moja kabina klimatizirana, saj je v poletnih mesecih v hali precej vroče. Drugače pa je delo upravljalca žerjava zelo odgovorno, saj moraš biti zelo previden, da ne poškoduješ materiala ali – še huje – koga od zaposlenih. Te odgovornosti se vedno bolj zavedam, zato sem zelo previden pri opravljanju svojega dela.

Ste si kdaj želeli napredovati na zahtevnejše delovno mesto?

Želel bi si že, vendar me je pri tem ovirala moja izobrazba. Izhajam iz velike kmečke družine, kjer nikoli niso dajali poudarka šolanju. Veliko sem moral delati doma

STANKOVIH NAJ 5

DRUŽINA

Je ponosen oče dveh sinov in dveh hčera. Odločitev za veliko družino je bila najprej ženina, sam pa je vesel, da je tako.

in tako sem uspel končati le šest razredov osnovne šole. So me sicer prepričevali, da bi nadaljeval šolanje, vendar se za to nisem odločil.

Impola pa tudi niste želeli zapustiti?

Seveda ne. Impol je eno redkih podjetij, v katerem so plače redne, dobimo lep regres in tudi trinajsto plačo. Z njim se menedžerji in tujci niso okoriščali. Verjetno si tega ni nihče upal, saj bi ga Pohorci zagotovo dobili v roke (smeh). Vedeti morate, da so zaposleni temu podjetju zelo pripadni in ga ne bi kar tako pustili, da propade. Tudi v okolju je Impol zelo cenjen. Marsikdo bi rad prišel sem, samo vprašajte ljudi, ki nimajo zaposlitve.

V času svoje zaposlitve ste imeli tudi nekaj težav. Kaj se je dogajalo in kako ste jih premostili?

Leta 1993 je v Sloveniji in tudi v Impolu vladalo precej depresivno vzdušje. Odcepili smo se od Jugoslavije in iskanje novega trga nas je vse puščalo v negotovosti. Tovrstno malodušje se je preneslo tudi na zaposlene in zato sem se tudi sam podal v alkohol. Takrat sem na delovnem mestu povzročil incident, "majster" mi je dal za pihati in izkazalo se je, da sem pod vplivom alkohola. Nato sem prejel ultimatum: ali zdravljenje ali "knjiga". Odločil sem se za zdravljenje, ki je potekalo polne štiri mesece.

Je zdravljenje pomagalo?

Od leta 1993 do 2002 nisem poskusil kapljice alkohola. Nato pa me je leta 2002 prizadela smrt očeta, ki sem jo težko sprejel in sem ponovno podlegel. Najprej sem sicer bil občasni pivec, vendar tega kmalu nisem mogel več nadzorovati. Vedeti morate, da je življenje pod vplivom alkohola grozno. Obnašaš se neodgovorno, v nevarnost spravljáš sebe in druge, da ne omenim, kako to vpliva na družinsko življenje, partnerko in otroke. V začaranem krogu alkohola sem se vrtil do leta 2011, ko sem v službi ponovno moral pihati. Takrat sem šel na zagovor k Alojzu Keglu in Brigiti Juhart. Spet sem dobil ultimatum. Spomnim se, da sem bil zelo jezen, danes pa na stvar gledam povsem drugače. Pravzaprav so mi s tem spremenili življenje.

Predvidevam, da ste se odločili za ponovno zdravljenje?

Da, tokrat sem se odločil za ambulantno zdravljenje. Veste, ni težko ostati brez pijače, če si nekeje zaprt. Težko pa je reči ne, če si skušnjavam izpostavljen. Naučil sem se reči ne, a se zavedam, da je to bolezen, ki te spremlja vse življenje. Zato tudi redno obiskujem srečanja anonimnih alkoholikov.

Kako se počutite zdaj?

Zelo zadovoljno. Ne bojim se več. Prej sem se ves čas bal. Ko sem vozil avto, sem se bal, da bom izgubil izpit ali pa koga poškodoval. Ko sem v službi upravljal mostnega žerjava, me je bilo strah, da bom komu kaj storil in da bom izgubil službo ali celo odgovarjal policiji. Zdaj sem samozavesten, ker nadzorujem sebe in prevzemam odgovornost za svoja dejanja.

Kaj pa družinsko življenje?

V življenju sem imel veliko srečo, da sem dobil čudovito ženo, ki me je vse življenje podpirala. Prav tako imam štiri krasne otroke, ki so zdravi in pridni ter jim želim vse najboljše v življenju. Zaradi mojih težav je tudi vsa družina trpela. Zdaj živimo popolnoma drugače, bolje se razumemo in več časa preživimo skupaj.

OBLIKOVANJE LESA

V prostem času se rad zateče v delavnico, kjer iz lesa izdeluje različne predmete.

KOKOŠI IN PRAŠIČ

Čeprav je z živalmi veliko dela, se Stanku zdi vredno, saj je posebno veselje, ko človek je doma pridelano hrano.

GOBE

Zelo rad nabira gobe in pogosto zaide v gozd.

KUŽKA MIŠA

Nemška ovčarka je bila najprej darilo za hči, a je kmalu postala članica družine.

Impolčani se najraje sproščamo v družbi prijateljev in družine

K stresu v skupini Impol najbolj prispeva odgovornost za ljudi, stroje in denar, najboljša protistresna terapija pa je dobra družba

Tekst: Urška Kukovič Rajšp

Tako kažejo izsledki ankete, ki so jo lani med zaposlenimi izvedle tri ekonomistke z mariborske Ekonomsko-poslovne fakultete (Tadeja Skutnik, Barbara Ugeršek in Saša Stamenkovič).

V raziskavi je sodelovalo 747 Impolčanov, od tega 418 zaposlenih v proizvodnji. Rezultati kažejo, da se zaposleni pri ocenjevanju stresa nagibajo k srednjim vrednostim (ocena 3,35 na lestvici od 1 do 5). Podrobnejši rezultati po družbah so predstavljeni v tabeli.

Največ stresa povzročajo odgovornost za ljudi, stroje in denar

Anketa je z 32 trditvami merila tudi potencialni izvor stresa (delo v neugodnih pogojih, nerazumevanje s sodelavci, način vodenja, težave doma). Največ stresa povzročajo odgovornost za denar, stroje in stvari (povprečna vrednost 3,92 na lestvici od 1 do 5) ter odgovornost za ljudi (3,77).

Kot pomemben dejavnik stresa Impolčani prepoznajo tudi časovni pritisk pri opravljanju dela (3,4). Med najpogostejšimi posledicami stresa zaposleni navajajo dejstvo, da o težavah na delovnem mestu razmišljajo tudi doma (2,6), pomanjkanje občutka zadovoljstva pri delu (2,53) ter zmanjšano odpornost proti boleznim (2,47). Najmanj pa k stresu prispevajo težave doma, finančno poslovanje podjetja, nejasne zahteve nadrejenih ter odnosi na delovnem mestu.

Izsledki podobni kot v 2010

Glavni dejavniki stresa tako ostajajo podobni kot v letu 2010, ko je raziskavo z istim vprašalnikom izvedla Željka Kutija, vodja sistema poklicnega zdravja in varnosti iz Kadringa. Anketiranje je z namenom zagotavljanja kontinuiranega prizadevanja za obvladovanje stresa na delovnem mestu ponovitev ankete iz leta 2010.

Primerjava med spoloma

Izsledki ankete kažejo, da ženske niso pod večjim stresom kot moški, razen v starostni skupini med 40 in 54 let. V tem starostnem razredu je bila povprečna vrednost odgovorov žensk 3,6, moških pa 3,4.

Tabela: V kateri družbi so zaposleni najbolj pod stresom (ocene na lestvici od 1 do 5; 1 – sploh nisem pod stresom, 5 – sem zelo pod stresom)

V kateri družbi so zaposleni najbolj pod stresom?	Število zaposlenih	Povprečje
Impol FT, d. o. o.	188	3,24
Impol LLT, d. o. o.	82	3,34
Impol PCP, d. o. o.	254	3,42
Impol R in R, d. o. o.	25	3,41
Impol Infrastruktura, d. o. o.	14	3,63
Impol d. o. o.	5	3,59
Impol 2000, d. d.	17	3,50
Stampal SB, d. o. o.	23	3,07
Unidel, d. o. o.	21	3,26
Kadring, d. o. o.	11	3,49
Impol Stanovanja, d. o. o.	2	4,09
Rondal, d. o. o.	43	3,36
Skupaj	685	3,35

Na delavnico po novo znanje

Več praktičnega dela in konkretnih primerov

Tekst: Urša Zidanšek

Z januarjem smo prenovili programe usposabljanj varstva pri delu, varstva pred požarom, varnega dela z viličarjem in varnega dela z mostnim žerjavom z namenom, da zaposleni bolj aktivno sodelujejo pri podajanju vsebin. Namesto klasičnih predavanj smo vpeljali sistem delavnic, na katerih delo poteka v skupinah in zaposleni rešujejo konkretne naloge.

Tabela: Najpogostejše metode sprostitve (ocene na lestvici od 1-5; 1 – zelo redko, 5 – zelo pogosto)

Metoda sprostitve	Povprečje
Vzamem si odmor ali celo prost dan.	2,31
O problemu se pogovorim z nadrejenimi sodelavci.	2,48
Določim si prednostne naloge in jih skrbno opravi, ostale si pustim za kasneje.	2,99
Prosim za pomoč.	2,31
Ukvarjam se s športom.	3,30
Uporabim sprostitvene metode (joga, masaža, meditacija).	1,89
Sprostim se v dobri družbi s prijatelji, družino itd.	3,89
Sproščam se pred TV, ob glasbi, branju dobre knjige itd.	3,48
Izogibam se perfekcionizmu.	2,85

Sproščanje v dobri družbi

Impolčani na težave in stres najhitreje pozabijo ob dobri družbi prijateljev in družine. Druga najbolj priljubljena metoda sproščanja je gledanje televizije, poslušanje glasbe ali branje knjige. Da Impolčani znajo prenašati obremenitve, kaže tudi podatek, da si za sprostitve redko vzamejo prost dan ali odmor, prav tako malokdaj prosijo za pomoč. Najredkeje pa se sproščajo z jogo, masažo ali meditacijo.

LETOS

318

udeležencev na usposabljanju iz varstva pri delu in varstva pred požari.

220

udeležencev na obdobjem usposabljanju viličaristov.

262

udeležencev na obdobjem usposabljanju za upravljavca mostnega dvigala.

Željka Kutija, vodja poklicnega zdravja in varnosti v skupini Impol

Prenovljeni programi usposabljanj potekajo v obliki delavnic, na katerih delo poteka v skupinah in zaposleni rešujejo konkretne naloge. Prednosti tovrstnega dela so v izmenjavi izkušenj med zaposlenimi, razgibanosti dela, razvijanju samostojnosti, predstavitvi dobrih praks na področju PZV s poudarkom na preventivnem ukrepanju, skupnem evidentiranju in reševanju zaznanih težav v proizvodnih procesih ... Številni zaposleni so se dobro odzvali in se jim delavnice zdijo uporabne. Na splošno pa se moramo zavedati, da so nezadostno znanje, različne stopnje spretnosti in navade ter nezadostna usposobljenost delavcev za

varno delo pomembni dejavniki, ki vplivajo na pojav nezgod pri delu in zdravstvenih okvar. Tako je dosledno usposabljanje in preverjanje usposobljenosti delavcev za varno delo ključ k skupnem doseganju večjega zadovoljstva zaposlenih, višje stopnje varnosti in posledično ključ k zmanjševanju negativnih vplivov na zdravje zaposlenih.

Dejan Klančnik, varnostni inženir

Z novim pristopom dajemo večji poudarek samostojnemu delu na delavnici in reševanju konkretnih problemov (nalog). Izpostaviti je treba tudi individualni pristop. Tako je tudi učinek prejetega znanja bistveno večji, kot če udeleženci samo »poslušajo« predavanja in so z mislimi drugje. Konkretno se lahko iz delavnice obdobjem usposabljanja voznikov viličarjev in upravljavcev mostnih dvigal vsak posameznik nauči mnogo več, kot se je prej na samih predavanjih. Določeni udeleženci sprejmejo delavnico zelo pozitivno, so pa tudi takšni, ki jim ta način ne ustreza, ker je dela, pisanja, risanja in računanja kar precej. Dobra usposobljenost voznika viličarja ali upravljavca mostnega žerjava je izjemnega pomena, ker je od voznika/upravljavca odvisen precejšen del varnosti samega izvajalca kot tudi drugih udeležencev (delavcev), ki se nahajajo v manipulacijskem območju viličarja ali mostnega dvigala. Ni pa usposobljenost vse, kajti če pri tovrstnih opravilih (ki jih štejemo kot delovna opravila s povečano nevarnostjo) ni najvišje stopnje zbranosti in resnosti, tudi dobro teoretično znanje ne pomeni prav nič in lahko hitro pride do velike katastrofe, kot je trajna invalidnost ali izguba človeškega življenja.

Kristijan Krčmar, Impol LLT

Izobrazba: strojni ključavničar

Domače mesto: Ptuj

Zaposlen v skupini Impol od: 2008

Trenutno DM: talilec

Kaj te je pripeljalo sem?

Pred zaposlitvijo v Impolu sem delal v Talumu in pri različnih gradbincih. Nato sem se odločil, da poskusim srečo v Impolu, saj je dobro stoječe podjetje in so me sprejeli.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Vse. Delo je v redu, imamo odlično ekipo, s katero se dobro razumemo, prav tako z nadrejenimi.

Družina?

Imam partnerko in sina Željka.

Kako napolniš svoje baterije?

Rad se odpravim na sprehode ali kolesarjenje. Prav tako me sprosti kakšna dobra knjiga.

Najljubša hrana?

Testenine.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Dobrovoljen, za hece in komunikativen.

Misel za zaposlene?

Jaz se držim načela, da delaj vedno tako, kot da bi delal zase.

Albin Mušič, Impol LLT

Izobrazba: strojni tehnik

Domače mesto: Štatenberg

Zaposlen v skupini Impol od: 1999

Trenutno DM: upravljavec litja

Kaj te je pripeljalo sem?

Pred Impolom sem delo opravljajal na različnih področjih. Že od nekdaj pa me je zanimalo delo z aluminijem, zato sem se prijavil na razpisano delovno mesto in bil sprejet.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Odgovornost, ki jo imam, je zelo pozitivna. Prav tako je dober kolektiv in zelo sem zadovoljen s stabilnostjo podjetja.

Družina?

Imam partnerko in tri otroke

Kako napolniš svoje baterije?

Rad se ukvarjam z modelarstvom, sem »domači mojster za vse« – pomagam tudi sosedom pri različnih popravilih. Drugače pa me sprošča vožnja s štirikolesnikom in izleti v hribe z družino.

Najljubša hrana?

Kremšnite.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Vedno pripravljen pomagati, nasmejan in zabaven.

Misel za zaposlene?

Ne stori drugemu tega, kar ne bi hotel, da drugi stori tebi.

Alojz Čančar, Impol PCP

Izobrazba: električar

Domače mesto: Zgornja Polskava

Zaposlen v skupini Impol od: 1986

Trenutno DM: kalilec

Kaj te je pripeljalo sem?

V Impolu sem se izučil za električarja in najprej 15 let opravljal to delo, sedaj pa opravljam delo kalilca v cevarni.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Sedaj sem sam svoj gospodar in se zelo dobro počutim na tem delovnem mestu in v tem delovnem okolju.

Družina?

Imam partnerko in sina, starega 17 let.

Kako napolniš svoje baterije?

Rad se posvečam urejanju vrta in okolice hiše. Prav tako se rad odpravim na kolesarske izlete (pred kratkim smo bili na izletu v dolini reke Neretve).

Najljubša hrana?

Jagnjetina.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Miren, delaven in družaben.

Misel za zaposlene?

Najbolj pomembno je, da se razumemo med seboj in si pomagamo.

Marjan Strašek, Impol FT

Izobrazba: strojni tehnik

Domače mesto: Ptujška gora

Zaposlen v skupini Impol od: 2005

Trenutno DM: rezalec

Kaj te je pripeljalo sem?

Videl sem objavljen razpis in se prijavil. Bil sem sprejet in sedaj že ves čas opravljam tovrstno delo.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Všeč mi je raznolikost dela in seveda sem zadovoljen s sodelavci, s katerimi se dobro razumemo, prav tako pa ne smemo pozabiti, da je Impol dobro podjetje.

Družina?

Živim skupaj s partnerko.

Kako napolniš svoje baterije?

Zelo veliko se ukvarjam s športom, kolesarim in hodim v hribe. Pogosto se udeležujem aktivnosti, ki jih organizira DPZ Impol. Dopuste preživljam na morju ali v hribih.

Najljubša hrana?

Špageti.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Marljiv, zanesljiv in delaven.

Misel za zaposlene?

Gibanje je vir dobrega življenja!

Impol v vrtcu

Letos so otroci slovenjebistriških vrtcev spoznavali Impol

Tekst: Urša Zidanšek

V sodelovanju z Vrtcem Otona Zupančiča smo v okviru praznovanja 190 let Impola letos spomladi pripravili predlog, kako podjetje Impol in recikliranje aluminija ter ločevanje odpadkov nasplošno predstaviti najmlajšim. Za otroke smo zbrali osnovne podatke o Impolu, aluminiju in recikliranju (ohranjanju okolja) ter jim vse skupaj predstavili na slikovitem letaku. Otroci so pod vodstvom svojih mentoric in mentorjev v vrtcih razpravljali o omenjenih temah in oblikovali najrazličnejše izdelke, v katere so vključili aluminij.

Otroci so se resno lotili barvanja vrečk

Jedilnico krasijo številni izdelki mladih nadobudnežev

Kdo je sodeloval?

K ustvarjanju smo povabili 75 skupin otrok iz vrtcev v Slovenski Bistrici in okolici (približno 1.300 otrok). Nad udeležbo smo bili navdušeni, saj so se odzvali skoraj vsi vzgojitelji in vzgojiteljice ter otrokom predstavili Impol in z njimi ustvarjali. Zaposleni v skupini Impol pa ste si lahko njihove številne izdelke ogledali **razstavljene v jedilnici v industrijski coni Impol**, kjer še vedno prijazno pozdravljajo obiskovalce.

Nasmehi so povedali več kot tisoč besed

Kaj pa zaključek?

Za zaključek so vzgojiteljice pod vodstvom Darke Kocijančič pripravile priredbo lutkovne predstave Mesečeve sanje. Na zanimiv in otrokom prikopen način so v vsebino vpletle podjetje Impol in pomembnost recikliranja. Vsi, ki so si predstavo ogledali, so bili navdušeni. Po predstavi so otroci prejeli bombažne vrečke, ki so si jih na ustvarjalni delavnici tudi poslikali. Poleg vrečke so v dar prejeli tudi knjigo Mesečeve sanje. **Dogodek je potekal dva dni, in sicer 11. in 12. 6. 2015 na dvorišču gradu Slovenska Bistrica.**

Zmotili smo jih za posnetek

Mnogi so se projekta lotili skupinsko, rezultati so odlični

Ena izmed tehnik je bila tudi slikanje na folijo

Aluminko poskrbi za ločevanje

190 let

Nekaterih ni bilo mogoče zmotiti

Nasmehni se!

Uživali so tudi najmlajši

Povezali smo otroke različnih starosti

Mlade damice z veseljem pozirajo za fotografijo

Otroci so ponosno pokazali svoje izdelke

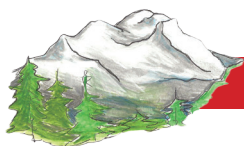
Najmlajši so se zabavali skupaj s starši

Punčke najraje uporabijo roza barve

Nekateri so na vrečke izpisali svoje ime

Gremo v hribe

BRANA, 2.253 m

Tekst in foto: Marko Žunec

- Izhodišče: Jermanca (900 m)
- Višinska razlika: 1.353 m
- Zahtevna označena pot
- Čas hoje: 3:45 h
- Zemljevid: Kamniško-Savinjske Alpe 1:50.000
- Koča: Koča na Kamniškem sedlu (1.864 m)
- Primeren čas: v kopnih razmerah
- Oprema: čelada

Težavnost:

Orientacija:

Napornost:

Opis:

Je najvzhodnejši vrh v skupini Grintovca. Nahaja se med Kamniškim sedlom na levi in Tursko goro na desni strani. Vrh je zelo obiskan in predvsem pozimi želja marsikaterega gornika, kljub temu da spada med vrhe z največ smrtnimi žrtvami v zimskih razmerah.

Zanimivost: Brana ima tri obraze: 1. zahodni obraz je visok, strm in strašen, 2. južni je stebrast in jamast, 3. severni pa večinoma v senci z izrecnim padcem do Okrešlja.

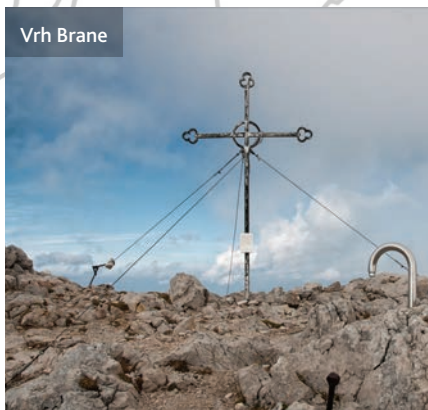
Razgledi:

- SEVER: Okrešelj, Mrzla gora ...
- JUG: Dolina Kamniške Bistrice ...
- VZHOD: Planjava, Zeleniške špice ...
- ZAHOD: Skupina Grintovca (Kočna, Grintovec, Skuta, Rinke, Turska gora)

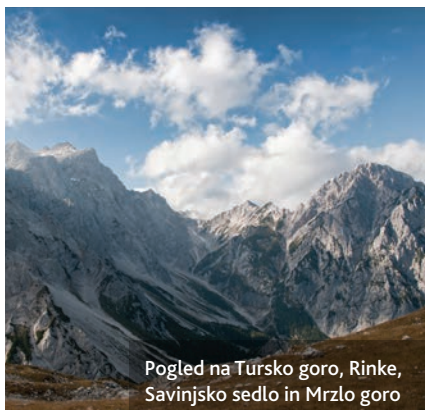
Opis poti:

Z avtomobilom se zapeljemo v Kamniško Bistrico in mimo doma po gozdni cesti proti Jermanci. Občasno strma, vendar dobro urejena makadamska cesta nas pripelje vse do parkirišča skoraj na koncu ceste. S parkirišča nadaljujemo peš in cesta se kmalu spremeni v planinsko pot. Na začetku nas le-ta vodi med gozdovi po južnem predelu Brane, preči nekaj grap in se po dobrih 40 minutah hoje razcepi desno v strmino. V pomoč so nam smerne table in studenček, katerega obhodimo po desni. Sledi še kratek vzpon in že smo pri znanem počivališču »Pri pastirjih« na 1.430 metrih ob južnem vznožju Kamniškega sedla. Po počitku nadaljujemo pot po markirani stezi, katera nas po nekaj minutah pripelje na razgledni travnik pod Kamniškim sedlom, Planjavo na desni in Brano na levi strani. Pot vijuga med rušjem in po dobri uri hoje smo pri Kamniškem sedlu.

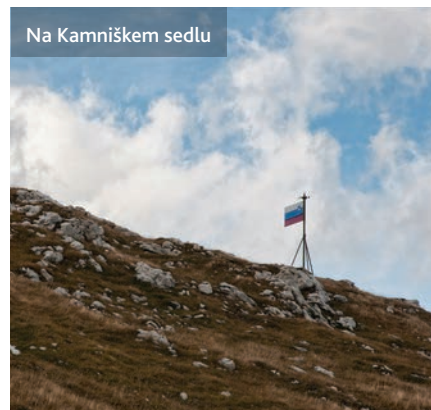
Kočo obidemo po levi strani (zahod) in po parih minutah hoje pridemo na razpotje (desno Okrešelj), kjer nadaljujemo levo v smeri proti melišču. Pot se zmeraj bolj vzpenja in nas pripelje na melišče (v snegu je velika nevarnost zdrsa), kjer pridemo do novega razpotja (ravno Kotličiči), kjer ponovno nadaljujemo levo navzgor. Strma, varovana, a ne pretirano zahtevna pot nas kaj kmalu pripelje do kamina, katerega je potrebno malo preplezati (nič zahtevnega). Na tej točki se nam odprejo lepi razgledi na sosednje vrhove, medtem ko nas do vrha loči le še par minutk po travnatem zložnem vrhu.

Vrh Brane

Pogled na Tursko goro, Rinke, Savinjsko sedlo in Mrzlo goro

Na Kamniškem sedlu

Kadilci, se sprašujete, kako v enem letu do brezplačnega dopusta na Maldivih?

Odrecite se cigaretam še pred poletjem in naslednje leto odpotujte na sanjski dopust!

Tekst: Urša Zidanšek

Dejstva o kajenju:

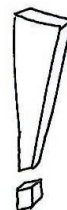
Na svetu je **1,1 bilijona kadilcev** (vsak peti človek).

Vsaki 8 sekund nekdo umre zaradi tobaka. **En kadilec od dveh umre** zaradi kajenja.

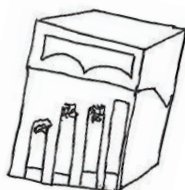
Svetovna zdravstvena organizacija predvideva, da bo **do leta 2030 vsako leto za posledicami kajenja umrlo 10 milijonov ljudi.**

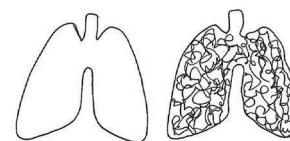
Vsak dan je prižganih **20 bilijonov** cigaret.

Vsaka **pokajena škatlica** cigaret vam skrajša življenje za **3 ure in pol.**

V cigaretne dimu je več kot **4.000 različnih strupenih snovi**, od tega več kot **300 karcinogenih.**

Prednosti, če prenehate kaditi v tem trenutku!

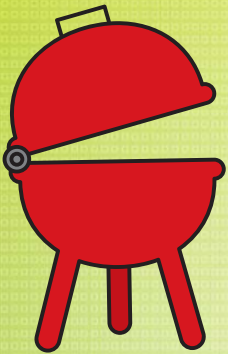
1. Po 20 minutah naj bi se vaš krvni pritisk uravnal na normalnega.
2. Po 24 urah se iz vašega telesa izloči strupen ogljikov monoksid.
3. Po dveh dneh se vam izboljša občutek za okus in vonj.
4. Po treh dneh se nikotin popolnoma izloči iz telesa, kar pomeni, da v tem času čutimo največje pomanjkanje nikotina – pojavljajo se lahko glavoboli, slabost, razdražljivost, občutljivost ...
5. Po 3–9 mesecih se izboljša delovanje vaših pljuč za 10 odstotkov.
6. Po enem letu se tveganje za srčno-žilne bolezni zmanjša za 50 odstotkov.
7. Po 15-ih letih se tveganje za srčne bolezni in srčni zastoj izenači s tveganji nekadilcev.

Finančne prednosti

- Kajenje je zelo draga razvada, pomislite, kaj vse bi lahko storili s tem dodatnim denarjem!
- Če pokadite škatlico dnevno, s prenehanjem prihranite približno 100 evrov mesečno!
- Kadilski par v 10 letih kajenja za škodovanje svojemu zdravju zapravi dober avto! (3,5 evra x 2 x 365 dni x 10 let).

Kaj pričakovati, ko prenehate kaditi?

- Abstinenčni simptomi se pojavijo v 24 urah po prenehanju in dosežejo vrhunec v 48 urah, nato pa postopoma izginjajo (3–4 tedne). Želja po tobaku pa lahko ostane še nekaj časa, pri nekaterih tudi celo življenje.
- Povečan apetit: poskusite ohraniti obstoječi način prehranjevanja. Prvih nekaj mesecev lahko uporabljate tudi protikadilske obliže.
- Občutek razdražljivosti in jeze: poiščite nov hobi, počnite kaj zabavnega.

Poletje – čas dopustov in druženja s prijatelji na piknikih

Ste naveličani klasičnega grila? Poskusite malo drugače!

Tekst: Urša Zidanšek

Kozice ali rakci

Podred rakov desetonožcev, ki večinoma prebivajo v morju. Na tisoče vrst kozic je in vse so užitne. V hladilniku se kozice ohranijo 1–2 dni.

Uporaba in zanimivost:

Sveže naložljive kozice je dovolj kuhati minuto, večje okoli 5 minut. Skuhane niso več prozorne. Je se samo repke. Pražimo jih na maslu, cvremo v olivnem olju, pečemo na mrežici, z njimi izboljšamo juhe, oblagamo sendviče itd. Kitajci pripravljajo kozice pražene na sezamovem olju s česnom, drobnjakom in svežim ingverjem. Kdor želi jesti zares sveže velike kozice, se mora odpraviti v Španijo v mesto San Carlos de la Rápita; tam v vsakem lokalnu strežejo langostinos, kot jim rečejo.

Hranilna vrednost:

Kuhane navadne kozice (100 g): 99 kcal, 20,9 g beljakovin, 1 g maščobe; vir natrija, fosforja, kalija, kalcija, vitaminov A, B, E.

Ananas

To čudežno sadje naj bi po nekaterih pripovedih odkril Krištof Kolumb na enem od svojih potovanj. Sprva je uspeval le v Južni Ameriki, sčasoma pa se je razširil tudi na ostala obsejana območja.

Uporaba in zanimivost:

Plod ananasa ima lahko tudi do tri kilograme, ima pa specifično luskasto površino, rumeno meso in aromatičen sladkoben okus. Pomemben je za trdnost kosti, spodbujanje prebave, poleg tega pa zdravi bolečine in vnetja. V karibskih državah je izredno dragocen afrodisiak. V steblih in nerazvitih plodovih ananasa se nahaja bromelain, ki je mešanica treh encimov, ki razgrajujejo beljakovine – bromelain, ananaza in ekstranaza. Njegov sok namažemo na starostne pege, ki bodo sčasoma pobledle ali pa povsem izginile. Pomaga pa tudi pri celjenju ran in poškodb, zato ga zdravniki še posebej priporočajo vsem tistim, ki se ukvarjajo s športom.

Hranilna vrednost:

Svež ananas (100 g): 48 kcal, 0,5 g beljakovin, 12 g ogljikovih hidratov, 0,1 g maščobe; vir vitamina C in vlaknin.

Recept 1:

Nabodala z rakci in ananasom

Izluščene repke kozic po potrebi očistimo, operemo pod tekočo vodo in nato čim boljje osušimo s papirnatimi brisačkami. Čili in olupljen česen drobno sesekljamo. V skledi zmešamo limetin sok, olje, sesekljan čili, sesekljan česen in sol. Dodamo osušene repke kozic in vse skupaj dobro premešamo. Olupimo in razrežemo ananas na koščke. Začinjene repke in koščke ananasa izmenično nanizamo na leseno palčko. Če želite lahko na nabodala nanizate tudi koščke čebule ali paprike. Nabodala pečemo na vroče segretem žaru na vsaki strani po tri minute, da postanejo repki lepe oranžno rdeče barve.

Recept 2:

Osvežilna solata s kozicami

Najprej pripravimo preliv. Zmešamo: malo medu, sol, poper, olivno olje, sveže stisnjen limetin sok in kislo smetano. Za solato lahko uporabimo različno zelenjavo (najbolje je izbrati: motovilec, rukola, paradižnik, paprika, koruza, avokado, rdeča čebula). Zelenjavo naložimo v skledo in premešamo. Na zelenjavo položimo rakove repke, ki smo jih pred tem popekli na žaru ter vse skupaj prelijemo s prelivom.

Impolkov poletni seznam

Kaj početi?

- Splezaj na drevo
- Poskrbi za lahka oblačila in veliko sence
- Igraj vojno z vodnimi baloni
- Prepleskaj stanovanje v sveže barve
- Kampiraj na domači zelenici
- Preberi dobro knjigo v viseči mreži

Kam se odpraviti?

- Bistriški vintgar
- Dravinjska kolesarska pot
- Center eksperimentov MB
- Festival Lent
- Lovrenška jezera
- Slovenske ali avstrijske vinogradniške poti
- Betnavski pustolovski park

Hrana & pijača?

- Voda
- Sadne solate
- Veliko zelenjave z domačega vrta
- Sladoled
- Sadni sorbeti
- Domača pica na žaru
- Zelenjavna nabodala
- Morska hrana

Ne pozabi:

Se smeјati, sanјati, se zabavati, obiskati prijateljev, se naučiti kaj novega, si ogledati vsaj en sončni zahod.

Kaj pa Impolčani in počitnice?

Klemen Vantur, Impol PCP

Letos sem svoj del glavnega dopusta že izkoristil, s punco sva namreč za 17 dni odpotovala na Bali. To je bilo prvič, da sem se odločil za malo drugačno preživljanje počitnic. Bilo je super, še posebej pa si bom za vedno zapomnil plavanje z delfini, božanje tigra in seveda njihov promet, ki je res divji!

Marko Žunec, Impol PCP

Zame je letošnji glavni dopust že minil, saj sem si ga privoščil že februarja. Tako mi sedaj preostane samo še vikendi, ki jih najraje preživljam v hribih. Upam, da nam bo letos vreme v poletju bolj naklonjeno kot lani. Ob tej priložnosti pa pozivam tudi ostale Impolčane, da počitnice preživijo kar najbolj aktivno.

Hinko Kapun, Impol FT

Poletne počitnice bom tudi letos preživel na morju, in sicer v Umagu, kamor se v apartma odpravljamo že več let. Drugače pa mi seveda ne uidejo sprehodi in pa delo na vrtu.

Janez Hren, Impol FT

Poletni dopust bo zame v znamenju kolesarjenja. Odpravili se bomo na Gorenjsko, kjer bomo obiskali Bohinj, Bled, Pokljuko ... Tja se odpravljamo že več let. Prav tako bom letos med poletjem pomagal mlajšemu sinu pri urejanju stanovanja in se ukvarjal z vnučkom Anejem.

Imate vprašanje

Vprašanje št. 1

Zanima me, v katere države lahko potujem samo z osebno izkaznico in ali potrebujem za vstop na Hrvaško potrdilo staršev, da dovoljujejo, da z mano potujejo vnuki, ki so mladoletni?

Odgovarja: Rebeka Tramšek

Z veljavno osebno izkaznico je slovenskim državljanom omogočen vstop in prebivanje do 90 dni v vseh članicah Evropske unije in državah Evropskega gospodarskega prostora (Islandija, Lihtenštajn in Norveška) ter v Švici, Bosni in Hercegovini, Srbiji, Črni gori, Makedoniji in Albaniji.

Z novelo slovenskega Zakona o potnih listinah z dne 1. 6. 2009 se je na upravnih enotah v RS prenehalo potrjevati dovoljenja zakonitega zastopnika, s katerimi so zakoniti zastopniki dovolili svojim otrokom do 15. leta starosti, da lahko skupaj z veljavnim potovalnim dokumentom potujejo sami ali v spremstvu tretje osebe, zato zadostuje za prehod meje le veljaven potovalni dokument. Za vstop v BiH pa je podpisano in overjeno pooblastilo staršev še vedno potrebno za osebe, mlajše od 14 let. (Povzeto po Državnem portalu Republike Slovenije in spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve.)

TOP 10 nasvetov za varnejše potovanje v tujino

- 1. Preveri, kakšne so razmere v državi, kamor se odpravljaš.** Uporabi vse možne vire: internet, turistične vodiče, revije, spletno stran MZZ ...
- 2. Preveri, ali imaš veljaven potni list.** Mogoče lahko potuješ tudi z osebno izkaznico. Pametno je s seboj imeti tudi kopijo potnega lista oziroma osebne izkaznice.
- 3. Preveri, ali rabiš vizo.** Kje jo dobiš? Ponavadi se obrneš na veleposlaništvo države, kamor potuješ.
- 4. Preveri, ali je v državi veleposlaništvo RS.** Ne pozabi si izpisati telefonskih števil. Kaj pa če ga ni? Lahko se obrneš na katerokoli veleposlaništvo držav članic EU, zato si izpiši tudi njihove kontakte.
- 5. Obvezno si priskrbi tudi zdravstveno zavarovanje.** Nikoli ne veš, kaj se ti lahko zgodi in kdaj boš potreboval zdravnika. S seboj vzami tudi nekaj osnovnih zdravil.
- 6. Preveri, ali je priporočljivo/obvezno, da se cepiš.** Nasvet ti bodo rade volje dali na Inštitutu za varovanje zdravja ali v Ambulantah za potnike. Imajo tudi zanimivo spletno stran »Zdravi na poti in nazaj«.
- 7. Preveri, ali je letalska karta veljavna.** Če potuješ z avtom, preveri, ali je vse v redu (zavarovanje, servis ...).
- 8. Prostovoljno lahko izpolniš tudi obrazec PODATKI O POTOVANJU.**
- 9. Spoštuj zakone države, kjer si ... bivanje v zaporu ni nikoli prijetno.**
- 10. Pazi nase!** Bodi odgovoren in naredi vse, kar lahko, za svojo varnost.

Vprašanje št. 2

Zanima me, kolikšna je verjetnost, da me na hrvaški obali napade morski pes?

Odgovarja: Urša Zidanšek

Statistika kaže, da so v zadnjih 150 letih, odkar se vodi statistika napadov, morski psi v Jadranskem morju napadli in ubili enajst ljudi (kopalcev), od tega devet na hrvaškem delu.

Vse žrtve doslej so bili turisti in glede na to, da ljudje niti nismo primarna hrana morskim psom oziroma jim naj sploh ne bi bili okusni, strokovnjaki pravijo, da so se napadi zgodili zaradi nepremišljenega ravnanja. Potrjeno je tudi, da je človek v treh četrтинah vseh napadov na svetu napad izzval sam.

In kakšna je torej verjetnost?

Petindvajsetkrat bolj verjetno je, da boste letos umrli zaradi udara strele, kot pa zaradi napada morskega psa. Možnosti za napad so namreč

ena proti 11,5 milijona, da bi zaradi napada še umrli, pa ena proti 264 milijonov. To pomeni tudi, da je bolj verjetno, da boste umrli na letalu, zaradi terorističnega napada in celo v kopalni kadi.

Kako se lahko sam zavarujem?

- Zadržujte se v plitvi vodi, še posebej, če je razglašeno opozorilo.
- Zadržujte se v ograjenem prostoru za plavalce.
- Ne oddaljajte se preveč od obale na napihljivi blazini, saj bi vas morski pes lahko zamenjal za tjujnja.
- Ne nosite bleščečega nakita v morju.
- Poskrbite, da ne izpuščate telesnih tekočin, saj so morski psi občutljivi na vonj urina in krvi.

Možnost, da vas napade morski pes, je ena proti 11,5 milijona.

Vir: www.wikipedia.org

- Če zagledate morskega psa, ne zganjajte panike, ne čofotajte in ne povzročajte nepotrebne hrupa, saj utegne morski pes vaše mišične impulze zamenjati za trzljaje poškodovane živali.
- Ostanite na suhem vsaj 24 ur po nevihti, saj razburkana gladina premeša vodo v globinah, na površje pa pridejo tako manjše morske živali, ki se sicer zadržujejo v globinah, kot tudi njihovi plenilci.

Vprašanje št. 3

Zanima me, kaj sploh je 3D tiskalnik, kako deluje, ga lahko uporabljamo tudi doma itd.?

Odgovarja: Dejan Klančnik

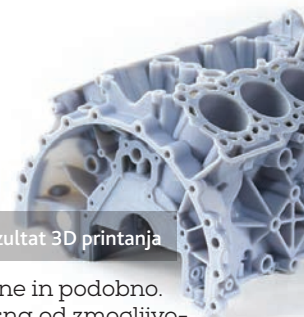
Tridimenzionalni tisk je proces izdelave prostorskih trdnih predmetov oziroma objektov na podlagi digitalnih načrtov. 3D tiskanje postaja vse bolj dostopno tudi čisto navadnim, domačim uporabnikom. S 3D tiskalnikom lahko tiskamo miniaturne modele, darila, nakit in celo protetične ude (proteze), slušne aparate in sploh vse, kar si človeški um lahko zamisli. Sam koncept 3D tiskanja ni novost. Strokovno se postopku 3D tiskanja reče stereolitografija in obstaja že od sredine 80-ih let 20. stoletja. Vseeno pa je tehnologija z razvojem računalnikov napredovala, vključno s samo velikostjo tiskalnikov in materiali, ki jih lahko uporabljamo. 3D tiskanje se začne s konceptom v naši glavi, ki ga preli-

jemo v digitalno obliko z uporabo 3D modelirnega programa, ki mora znati naš predmet razrezati na sloje. Tako lahko 3D tiskalnik predmet natisne plast za plastjo. Ko imamo digitalno 3D obliko pripravljeno za tiskanje, jo pošljemo 3D tiskalniku v datoteki z ustrezno končnico. Potem pa se začne zabava – 3D tisk je uradno definiran kot izdelava z nanosi – kar pomeni, da je 3-dimenzionalni predmet sestavljen z dodajanjem materiala v plasteh. Nasprotno je še sedaj najbolj uporabljana tehnologija struženja in CNC obdelave izdelava z odstranjevanjem materiala, ko torej izdelujemo manjši predmet iz večjega kosa. 3D tiskalniki lahko za izdelavo predmeta uporabijo veliko različnih materialov, kot so guma, plastika, papir, poliure-

tanski materiali, kovine in podobno. Izbira je seveda odvisna od zmogljivosti tiskalnika. V splošnem se materiali po plasteh nanašajo na različne načine, a najpogostejši v tiskalnikih za domačo rabo je prav nanos topljenega polimera preko majhne šobe. Polimer je v večini primerov topljiva plastika z ugodnimi lastnostmi za topljenje in hlajenje. Tiskalnik plast za plastjo nanaša stopljen filament na posteljo in gradi 3D predmet. Tukaj pa se 3D tiskalniki med seboj razlikujejo – lahko imajo mirujočo posteljo ali mirujočo glavo, včasih pa se oboje lahko giblje. Glede na zahtevnost 3D predmeta lahko proces 3D tiskanja traja od nekaj minut pa vse do nekaj dni.

Vir: www.wikipedia.org

Rezultat 3D printanja

Vas morda zanima, kako so gradili egipčanske piramide, ali pa bi morda želeli izvedeti, kaj napoveduje nova zakonodaja? **Imate vprašanje?** Pošljite nam ga na uredništvo Metalurga. Potrudili se bomo in za vas poiskali odgovore. Vprašanja lahko pošljete tudi anonimno. Slike pri vprašanjih so simbolične.

Trendi Metalurg

S pijačo

Iz melise si lahko pripravimo enostaven, vendar zelo okusen in osvežilni napitek za vroče poletne dni. V vrč damo nekaj listov ali pa kar cele vejice melise, dodamo sok polovice sveže limone, drugo polovico pa narežemo na kolobarje in prav tako dodamo v vrč. Vse skupaj zalijemo z ledeno mrzlo vodo. Za sladkanje uporabimo javorjev sirup ali med.

Z oblačili

Poletje je čas za bolj odštekano garderobo, ki jo lahko uskladimo kar s svojim jedilnikom. Letos bo na policah veliko pisanih kosov s potiski sadja vseh barv in oblik. Sadne potiske bomo poleg oblačil našli tudi na številnih modnih dodatkih, najdejo pa se tako v ženskih kot moških kolekcijah.

S hrano

Ko je prevroče za kuhanje, je čas za lahka poletna živila. Solata caprese je prava poletna klasika. Lahko bi ji rekli tudi narezek za ljubitelje zelenjave. Zrel paradižnik in mocarelo narežemo na rezine. Na krožnik izmenično polagamo zdaj rezino paradižnika, zdaj mocarele, vmes pa vtaknemo še kak listek sveže bazilike. Solimo in popramo po okusu ter pokapamo z olivnim oljem.

Osvežimo se!

Z glasbo

Ne veste kako? Poletje ponuja mnogo prireditev na prostem, med drugim se bo v štajerski prestolnici prav kmalu začel Festival Lent. Letos tudi z novim prizoriščem na Glavnem trgu 22. Ob izbrani glasbi, družbi, hrani in pijači bomo osvežili telo in duha.

Ali pa kar s skokom v morje!

Čeprav imamo Slovenci eno najkrajših obal, nam vseeno ponuja številne dogodivščine, da nam nikoli ne more biti dolgčas. Naša obalna mesta vabijo z bogato kulinarično ponudbo, kulturnimi prireditvami in seveda s tistim, kar je na obali najpomembnejše – plažami in morjem. Pa prijeten skok!

S knjigo

Ležalnik v senci, morda celo ob morju, in dobra knjiga – recept za čudovit poletni dan. Sodeč po različnih lestvicah, ki jih objavljajo založbe, morate (če še niste) to poletje prebrati naslednje knjige: Divja avtorice Cheryl Strayed, Prebujena: 4. knjiga serije Crossfire avtorice Sylvie Day in Ključ kukavice avtorice J. K. Rowling, tokrat skrite za psevdonimom Robert Galbraith.

				IMPOL	POZDRAV OB ODHODU	NENADNA SRCNA SLABOST	SLONOV CEKAN	OBVEZNA VAJA PRI KARATEJU	TILEN, EGIDIJ	IMPOL	KARLI ARHAR	RUSKI BIOLEMIK (ALEKSANDER)	ONEMOGLA ŽIVAL	KLOBUCEVINA	FR. RELI VOZNIK (SEBASTIEN)	HRUPNI OKLEPNIK
				NORD. SMUČAR. DISCIPLINA						KUHANO SADJE PSIHOLOGINJA KOS						
				LOKALKA												
				MESTO V INDIJI							SL. PEVKA (CVETKA) KRAJ POD FRUŠKO G.					
IMPOL	KOS TKANINE NA RANI	SL. PALEONTOLOG (SRECKO)	HRIB PRI BEOGRADU MAK. PIS. (DIMITAR)						ČEŠKI PISATELJ (ALOISJ)							
OBKOLITEV Z LJUDMI							OBLEKA OBLAČILO (ZASTAR.)	EVROPSKI VELETOK	UREDNIK ŽERDIN KORALNO OTOČJE				GLAVNI ŠTEVNIK ZADNJA GR. CRKA			
ZLITINA ZA ZVONOVE)					NATRIJEV KARBONAT KRAJ NA DOLENJSK.					OSEBNI ZAIMEK FR. DEPARTMA				OTEKLINA V TKIVU	SL. NOVINAR IN UREDNIK (TOMAŽ)	STARI SLOVANI
KRMILO VOZILA						DOLIV, PRITOK HRV. REŽ. (KREŠO)						ENOTA ZA MERJENJE PRITOK VISLE				
NIZOZEM. MESTO				FENIČAN. KRALJ NENAGLAŠ. BESEDE							MESTO V FRANCJI IVAN TAVČAR					
ZAVAROVALNICAR																
ALOJZ REBULA			ARABSKI GRIC TISTI, KI SE VOZIJO				PREBIV. VIETNAMA SLAB NAMEN									
IMPOL	ROVAČA, ROVNICA	VELIKA VODA SPLETKAR														
LETOPIS																ŽEPARJEV CILJ
IGRALEC ANDREJ ROZMAN					BAJKA		K(RI)Ž GOTOVČEV HERCEGOVEC									
IGRALKA GARDNER					KRAJ PRI RADENCIH JOŽE STABEJ											
TRAVA Z OZKIM VALJASTIM SOCVETJEM																
DOSTOP																GESLO KRIŽANKE

Nagrajenci križanke Metalurg 2/2015:

1. bon za 40 evrov: Anica Širec, Impol PCP
2. bon za 40 evrov: Marko Petrovič, Impol LLT
3. bon za 40 evrov: Nina Strehar, Simfin

Nagrajenci nagrade prevzimate v tajništvo Kadrinja v upravni stavbi.

Geslo tokratne križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 15. avgusta 2015.

Trije izžrebani nagrajenci boste prejeli vsak **bon za Mercator v vrednosti 40 evrov.**

Menjamo folijo za vic

Tožibaba

Vsako jutro je k gospodu Jožetu na avtobusni postaji pristopil neznanec in mu rekel, da je spal z njegovo ženo. Končno se je Jože ojunačil in zadevo povedal ženi. Ta mu je odgovorila, naj zadevo pusti pri miru, ker je to sigurno kakšen spolni obsedenec. Drugo jutro k gospodu Jožetu zopet pristopi neznanec in mu reče, da je tožibaba!

Prispeval: Franc Kaukler

Ironija

Kaj je ironija? Če si žejen, v kolenu pa imaš vodo.

Prispeval: Dejan Gostenčnik

Kitajci

Bog je ustvaril zemljo in nebo, vse ostalo pa Kitajci.

Prispevala: Simona Kolar

Folije prevzimate v tajništvo Kadrinja.

VARUH ZDRAVJA

PROGRAM AKTIVNEGA VAROVANJA ZDRAVJA

Pri Vzajemni odslej ne boste več samo zavarovani. Vaše zdravje zdaj tudi varujemo.

Vključite se v Varuh zdravja in uveljavljajte njegove številne prednosti:

1. brezplačne preventivne zdravstvene storitve
2. naročanje pri zdravnikih specialistih
3. zdravstvene informacije
4. brezplačne skupinske športne vadbe
5. aktiven oddih in ugodne počitnice
6. ugodnosti

PAKET DOBRODOŠLICE!
Za prvih 20.000 vključitev.

Poslovalnica Slovenska Bistrica
Partizanska ulica 21,
tel.:02 / 80 51 350

ZA ZAVAROVANCE
VZAJEMNE
BREZPLAČNO

☎ 080 20 60 www.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica